

Analýza inspekčních zpráv středních škol Zlínského kraje

Žaneta Zapletalová MSc.

Bakalářská práce
2019

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta humanitních studií

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně

Fakulta humanitních studií

Ústav školní pedagogiky

akademický rok: 2018/2019

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Žaneta Zapletalová, MSc.**
Osobní číslo: **H130359**
Studijní program: **B7507 Specializace v pedagogice**
Studijní obor: **Učitelství odborných předmětů pro SŠ**
Forma studia: **kombinovaná**

Téma práce: **Analýza inspekčních zpráv středních škol Zlínského kraje**

Zásady pro vypracování:

Vymezení pojmů a teoretických východisek z oblasti pedagogické evaluace, kontrolní činnosti České školní inspekce a jejích výstupů ve formě inspekčních zpráv.

Příprava metodiky výzkumné části.

Realizace kvantitativního výzkumu formou obsahové analýzy inspekčních zpráv středních škol ve Zlínském kraji.

Zpracování a vyhodnocení získaných dat včetně jejich interpretace a návrhů doporučení pro středoškolskou praxi.

Rozsah bakalářské práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

EGGINS, Heather. Drivers and barriers to achieving quality in higher education. Rotterdam: Sense Publishers, 2014. ISBN 978-94-6209-492-5.

CHENG, Ming. Quality in higher education: developing a virtue of professional practice. Rotterdam: Sense Publishers, 2016. ISBN 978-94-6300-664-4.

JANÍK, Tomáš. Kvalita (ve) vzdělávání: obsahově zaměřený přístup ke zkoumání a zlepšování výuky. Brno: Masarykova univerzita, 2013. Syntézy výzkumu vzdělávání. ISBN 978-80-210-6349-5.

RYŠKA, Radim. Kvalita škol a hodnocení výsledků vzdělávání. V Praze: Vydavatelství Pedagogické fakulty, Univerzita Karlova v Praze, 2008. ISBN 978-80-7290-368-9.

TUREK, Ivan. Škola a kvalita. Bratislava: Wolters Kluwer, 2015. Škola. ISBN 978-80-8168-221-6.

Vedoucí bakalářské práce:

Mgr. Ilona Kočvarová, Ph.D.
Centrum výzkumu FHS

Datum zadání bakalářské práce:

10. října 2018

Termín odevzdání bakalářské práce:

26. dubna 2019

Ve Zlíně dne 10. října 2018

doc. Ing. Anežka Lengálová, Ph.D.
děkanka

doc. PaedDr. Adriana Wiegerová, Ph.D.
ředitelka ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

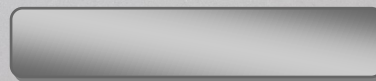
Beru na vědomí, že

- odevzdáním bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby ¹⁾;
- beru na vědomí, že bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k nahlédnutí;
- na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3 ²⁾;
- podle § 60 ³⁾ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 ³⁾ odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – bakalářskou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům.

Prohlašuji, že

- elektronická a tištěná verze bakalářské práce jsou totožné;
- na bakalářské práci jsem pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.

Ve Zlíně ...15.2.2019

1) zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací:

(1) Vysoká škola nevydávalečně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.

(2) Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlášení veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.

(3) Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.

2) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:

(3) Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užije-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacího zařízení (školní dílo).

3) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

(1) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst.

3). Odpírá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.

(2) Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užit či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.

(3) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělku jím dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlédne k výši výdělku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.

ABSTRAKT

ABSTRAKT

Práce se zabývá tématem vzdělávání se zvláštním zaměřením na kontrolní činnost České školní inspekce. Pedagogická evaluace představuje systematické zkoumání kvality nebo hodnoty vzdělávacího programu nebo jednotlivých částí. Pedagogická evaluace se zaměřuje na cíle, kompetence, dosažené výsledky, výkony, výstupy a průběhy. Přes existenci určité autonomie stále existuje požadavek na zajištění kontroly kvality ve školách, a to ze strany státu. Z tohoto důvodu se jako žádoucí jeví existence kontrolní instituce, kterou je Česká školní inspekce, ta se zabývá hodnocením kvality či výkonu institucí, služeb, produktu nebo projektů, který vykonávají inspektoři, jejichž postavení vůči kontrolované instituci je nezávislé, a kteří mají speciální výcvik pro inspekci v dané oblasti; Česká školní inspekce tedy plní požadavek na existenci veřejné a nezávislé instituce, která dohlíží na kvalitu škol v České republice. Vzhledem k rozsahu českého školství se v souvislosti s činností České školní inspekce vyskytují pozitivní názory a hodnocení i negativní názory a hodnocení. Kromě hodnotící činnosti má Česká školní inspekce v předmětu činnosti i kontrolní činnost, která se orientuje na dodržování legislativních předpisů, které se vztahují k poskytování vzdělávání a ke školským službám, a také k veřejnosprávní kontrole využívání finančních prostředků státního rozpočtu. Praktická část práce se zaměřuje na zpracování analýzy na základě zpracování a vyhodnocení dat z inspekčních zpráv Zlínského kraje, včetně sestavení návrhů a doporučení pro zlepšení inspekční činnosti České školní inspekce na středních školách.

KLÍČOVÁ SLOVA

školství, Česká školní inspekce, pedagogická evaluace, hodnocení kvality, analýza

ABSTRACT

The thesis deals with the topic of education with a special focus on the control activities of the Czech School Inspectorate. Educational evaluation is a systematic examination of the quality or value of a curriculum or individual parts. Educational evaluation focuses on goals, competences, achievements, achievements, outputs and courses. Despite the existence of some autonomy, there is still a demand for quality control in schools by the state. For this reason the existence of a supervisory body, which is the Czech School Inspectorate, seems to be desirable inspection in the area; therefore, the Czech School Inspectorate fulfills the requirement for a public and independent institution that oversees the quality of schools in the Czech Republic. Given the extent of Czech education, there are positive opinions and evaluations, as well as negative opinions and evaluations, in connection with the activities of the Czech School Inspectorate. In addition to its evaluation activities, the Czech School Inspectorate has in its scope of activity also control activities, which focus on compliance with legislative regulations that relate to the provision of education and school services, as well as public administration control of the use of state budget funds. The practical part focuses on the analysis based on the processing and evaluation of data from the inspection reports of the Zlín Region, including the preparation of proposals and recommendations for improving the inspection activities of the Czech School Inspectorate at secondary schools.

KEY WORDS

education, Czech School Inspectorate, educational evaluation, quality assessment, analysis

Prohlašuji, že jsem závěrečný projekt vypracovala samostatně pod vedením Mgr. Ilona Kočvarová, Ph.D. a uvedla v seznamu literatury všechny použité literární a odborné zdroje.

Děkuji paní Mgr. Ilona Kočvarová, Ph.D. za velmi užitečnou metodickou pomoc, kterou mi poskytla při zpracování mé bakalářské práce.

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD	10
TEORETICKÁ ČÁST	12
1. PEDAGOGICKÁ EVALUACE	13
1.1. Typy pedagogické evaluace.....	18
2. KONTROLNÍ ČINNOST ČESKÉ ŠKOLNÍ INSPEKCE	22
2.1. Česká školní inspekce.....	22
PRAKTICKÁ ČÁST	31
3. DESIGN VÝZKUMNÉHO ŠETŘENÍ	32
4. OBSAHOVÁ ANALÝZA INSPEKČNÍCH ZPRÁV KVANTITATIVNÍHO CHARAKTERU	36
4.1. Představení středních škol a gymnázií	36
4.2. Obsahová analýza.....	38
4.2.1. Kritéria.....	38
4.2.1.1. Kritéria u středních škol	38
4.2.1.2. Kritéria u gymnázií.....	42
4.2.2. Výsledky	44
4.3. Vyhodnocení analýzy	54
5. NÁVRHY A DOPORUČENÍ PRO STŘEDOŠKOLSKOU PRAXI	65
ZÁVĚR	67
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	69
SEZNAM OBRÁZKŮ A TABULEK	72

ÚVOD

Úspěch jedince a jeho začlenění do společnosti je v dnešní době podmíněno celou řadou faktorů. Jedním z klíčových faktorů je vzdělání, které by mělo být zajištěno pozitivním přístupem státu a tvorbou vhodných podmínek ke vzdělávání, a to právě opět ze strany státu. Tvorbu takovýchto optimálních podmínek je nutné neustále kontrolovat. V České republice tuto kontrolní činnost zajišťuje Česká školní inspekce jako klíčový orgán, který má přispívat ke kvalitě vzdělávání prostřednictvím pedagogické evaluace.

Je to právě kvalita tuzemského školství, která je středobodem zájmu, ať už ze strany laické či odborné veřejnosti. Pro rozvoj společnosti je nutné kvalitu školství a vzdělávání neustále navyšovat, což by nebylo možné bez řádné evaluace současného stavu a tvorby opatření ke zlepšení (jež vycházejí právě ze zmíněné evaluace stávajícího stavu).

Tato práce se zabývá analýzou inspekčních zpráv středních škol Zlínského kraje. Vzhledem k vysokému počtu inspekčních zpráv, které publikuje Česká školní inspekce, se pozornost zaměřila pouze na jeden vybraný region, a to na Zlínský kraj. Tímto se snížil vzorek zpráv, ve kterém dojde ke zkoumání.

Struktura práce je rozdělena na teoretickou a praktickou část. Teoretická část obsahuje kapitoly popisující pojem pedagogické evaluace, kontrolní činnosti České školní inspekce. Tato kapitola je ještě doplněna o popis metodického postupu.

Primárním cílem práce je na základě teoretických a praktických poznatků zhodnotit efektivnost činnosti České školní inspekce v rámci pedagogické evaluace středních škol a gymnázií ve vybraném kraji České republiky.

Cílem teoretické části práce je zhodnotit význam pedagogické evaluace v dnešním prostředí a význam České školní inspekce ve vzdělávacím systému České republiky.

Cílem praktické části je na základě obsahové analýzy zpracovat a vyhodnotit získaná data z inspekčních zpráv Zlínského kraje, včetně sestavení návrhů a doporučení pro zlepšení inspekční činnosti České školní inspekce na středních školách.

V praktické části se nachází design výzkumného šetření, obsahová analýza inspekčních zpráv, či návrhy a doporučení pro středoškolskou praxi. Metodický postup zpracování práce je popsán v příslušné kapitole. Vypracování práce se zaměřilo na teoretické i praktické zkoumání problematiky, aby došlo k získání, co nejkomplexnějšího pohledu na řešenou problematiku. Na jejím základě pak bylo možné navrhnout relevantní doporučení ke zlepšení. Tato doporučení mohou vést ke zkvalitnění činnosti České školní inspekce s veškerými potenciálními dopady na vzdělávací systém České republiky.

TEORETICKÁ ČÁST

1. PEDAGOGICKÁ EVALUACE

Dnešní doba je charakteristická zájmem společnosti na rostoucí míře vzdělání obyvatelstva. Vzdělání je předmětem zájmu odborníků i široké veřejnosti, a to v souvislosti například s promýšlením jeho budoucích perspektiv, potenciálu využití moderních trendů pro zlepšení výsledků vzdělávání, ale také z důvodů politických zájmů či zájmů rodičů o zajištění vzdělání vlastním dětem. (Strouhal, Stech, 2017)

„Kvalita výuky byla a je předmětem vzrušených debat. Podobně silné emoce vyvolávají také pokusy o shora iniciovanou regulaci vzdělávacího systému či ovlivňování kvality vzdělávání. Jedním z nejvíce závažných kontroverzních témat je pak participace byrokratického aparátu (resp. státu) na těchto procesech“. (Mazurkiewicz, Walczak, 2011)

Kvalita ve školství je pojmem, který lze velmi složitě vymezit. V podstatě se jedná o stupeň splnění požadavků souborem inherentních charakteristik, kdy mohou požadavky na kvalitu plynout z různých norem a předpisů, ať už se jedná o potřeby zákazníka či obecná očekávání, která jsou spojena s produkty nebo službami. (Jirečková, 2011)

V současnosti se tedy potvrzuje velká důležitost zajišťování kvality ve vzdělávání, protože kvalitní vzdělávání zajistí, že dojde k růstu blahobytu společnosti. V konečném důsledku je kvalita vzdělávání zájmem každého státu a každého občana. Jak však hodnotit, jestli je kvality skutečně dosahováno? To právě prostřednictvím evaluace, kterou lze vymezit následovně.

Evaluace je řízené hodnocení, které vykazuje jasně vymezená a odsouhlasená kritéria, která jsou stanovené pro specifické oblasti priorit, jež jsou založené na vymezených cílech, včetně formulace indikátorů výkonu. (Nezvalová, 2006)

Z tohoto vyplývá, že lze evaluaci využít v řadě různých oblastí. Pro účely práce je nutné soustředit se na využití evaluace v oblasti pedagogiky, vzdělávání, školství a podobně.

„Evaluace je ve vzdělávání obvykle chápána jako systematické zkoumání kvality nebo hodnoty vzdělávacího programu nebo jednotlivých částí“. (Dvořáková, 2011)

Tato evaluace potom umožňuje posuzovat poznatky o celkové efektivitě studia, ale také o edukativním potenciálu vzdělávacího zařízení. Z tohoto pohledu se výsledkem evaluace stává určení hodnoty a efektivity vzdělávacího programu. Jinými slovy evaluace je podkladem pro určení kvality vzdělávacích programů, institucí či/a lektorů. (Dvořáková, 2011)

Prostřednictvím evaluace ve vzdělávání se tedy definuje hodnota a efektivita celého vzdělávacího programu, což není příliš snadným úkolem, ale jak vyplývá z následující citace, tak jde o úkol klíčový.

Pojem evaluace v pedagogice je vysvětlován jako zjišťování, vysvětlování stavu, úrovně kvality, efektivnosti procesu vzdělávání. (Slavík, 2012, a. 194)

Na samotnou evaluaci je potom nutné nahlížet jako na proces, ve kterém se hodnotí výsledky a činitele výukového procesu, ale také se realizuje na různých úrovních výchovně-vzdělávací praxe. (Čabalová, 2011, s. 159)

Pedagogická evaluace je nezbytnou součástí didaktického procesu s důležitými funkcemi, a to nejen ve vztahu k samotnému procesu, ale také ke všem zúčastněným osobám v rámci vzdělávacího procesu (ať už se jedná o pedagogy, studující či vedení školy). Z tohoto důvodu má být pedagogická evaluace dostatečně objektivní a transparentní. (Rafaila, 2015)

Tím se potvrzuje, že evaluace v pedagogice plní více funkcí a cílů. Mezi primární cíle a funkce patří zjišťování a zajišťování kvality, ale zároveň poskytuje evaluace v pedagogice i řadu informací pro uživatele vzdělávacích služeb. Dané informace se většinou věnují právě úrovni vzdělávací činnosti určité vzdělávací instituce. (Slavík, 2012, s. 194)

Velmi úzce se toto tvrzení vztahuje ke struktuře této práce. Z citace je zřejmé, že evaluace, aby plnila svoje cíle, musí provádět nějaký subjekt, který zúčastněné osoby hodnotí. V případě této práce je tímto subjektem Česká školní inspekce, která na základě evaluace předává informace uživatelům vzdělávacích služeb.

V rámci evaluace se zúčastněné osoby v podstatě učí chápat svoje vlastní edukační zkušenosti, hodnotí je a realizují o těchto závěry. V oblasti pedagogické evaluace jde o učení se ze zkušeností, které jsou potom podkladem pro změny a opatření. Právě změny a opatření jsou klíčovým výstupem a reflexivní praxí. (Klosterman, Giebel, Senyuva, 2014, s. 13)

Klosterman, Giebel, Senyuva (2014) uvádí, že pedagogická evaluace má podobu systematického a průběžného procesu, který v sobě zahrnuje několik klíčových specifik:

- Průzkum a sběr informací z různých zdrojů o procesu edukace, obsahu, metodách, kontextu a výstupech edukační aktivity.
- Kategorizaci a analýzu těchto informací.
- Určení kritérií pro evaluaci.
- Posouzení a zhodnocení informací v rámci analýzy (dle stanovených kritérií evaluace s důrazem na pedagogické cíle).
- Vyvození závěrů a doporučení, které umožní zlepšit edukaci.

V rámci vzdělávací politiky a pedagogické praxe patří pojem evaluace mezi velmi frekventované a při překladu do českého jazyka vyjadřuje obecně určení hodnoty a ocenění. V rámci podrobnější definice lze uvést, že je evaluace procesem, který se zaměřuje na systematické shromažďování a analýzu informací dle určitých kritérií. Evaluace se v takových případech realizuje za účelem dalšího rozhodování. Přínosná pro další rozhodování je však pouze evaluace, která vykazuje dle Nezvalové (2006), známky:

- Systematičnosti (takže má explicitně vymezenou oblast a strukturu).
- Metodičnosti (takže je realizována dle dané metodiky, a to správně).
- Pravidelnosti (takže je realizována pravidelně).
- Řízenosti (takže je realizována dle předem stanovených kritérií).
- Použitelnosti pro další rozhodování či plánování.

Pedagogická evaluace v tomto pohledu může plnit svoji funkci pouze v případě, kdy dojde k systematickému a komplexnímu postupu při jejím provádění. Pouze v takovém případě generuje evaluace výhody pro všechny zúčastněné subjekty.

Na pedagogické evaluaci se podílí různé osoby, které jsou zapojené do edukačního procesu. Klosterman, Giebel, Senyuva (2014, s. 29) je definují následovně:

- Účastníci – jde o vyučování a cílová skupina aktivity.
- Facilitátoři – jde o vedoucí či členy týmu, včetně osob odpovědných za realizaci aktivit.
- Organizátoři a partneři – jde o navrhovatele aktivit.
- Sponzoři – jde o podporovatele aktivit.
- Osoby s pravomocí rozhodovat – osoby, které odpovídají za zohlednění výsledků evaluace v dalším rozhodování.

Každá pedagogická evaluace, tedy musí splňovat uvedené znaky. V opačném případě nelze takovou evaluaci považovat za kvalitní, systematickou či komplexní. Nahodilá (jednorázová) evaluace nemůže být považována za přínosnou.

Klosterman, Giebel, Senyuva (2014, s. 17-18) uvádí, jaké úkoly má plnit pedagogická evaluace z obecného hlediska:

- Zlepšit plánování – prostřednictvím pedagogické evaluace lze měnit současný stav věcí a plánovat „jiný“ stav. Zároveň však samotná evaluace může vést ke zlepšení plánování jako takového, čímž dojde k prevenci negativních následků a napravení nedostatků.
- Získat přehled o dosavadním úspěchu/neúspěchu – evaluace umožňuje získat přehled o dosavadních úspěších či neúspěších, aby nedošlo k jejich nepoznání či nedostatečnému využití.
- Klást důraz na výsledky – získané výsledky lze zdůraznit tím, že se na konci evaluačního procesu srozumitelně zformulují. Jejich popis, sdílení a další použití jsou pevnými součástmi pedagogické evaluace.

- Prověřit, jestli došlo k naplnění očekávání financujících institucí – financující instituce (edukačních projektů) zpravidla chtějí získávat zpětnou vazbu, což evaluace umožňuje.
- Posílení spolupráce s partnery – výsledky evaluace slouží i pro posílení vztahu s partnery, se kterými lze na základě výsledků sdílet nápady na společné projekty, společné zájmy a možnosti spolupráce, včetně nových partnerství a budování sítí.

Uvedené úkoly jsou pro každou vzdělávací instituci vysoce žádoucí, a tedy jejich plnění je nutné. Opět platí, že pravděpodobnost splnění těchto úkolů zvyšuje systematický přístup k evaluaci.

Výstupy z pedagogické evaluace musí přinést námět pro budoucí zlepšení, tedy například definovat, na které oblasti se musí odpovědné osoby zaměřit, aby došlo ke zkvalitňování jejich výkonnosti. (Filipe, Ferreira, Santos, 2015)

Pedagogická evaluace nemá být založena na obhajobě nedostatků. Naopak, je to právě evaluace, která má nedostatky identifikovat, resp. příčiny těchto nedostatků. Na jejím základě pak musí vést evaluace ke zlepšení, což se realizuje prostřednictvím opatření ke zlepšení. (Klosterman, Giebel, Senyuva, 2014, s. 14)

„Hlavním a úplně základním cílem evaluace je přinášet ponaučení. Cílem je, aby evaluace byla poučná pro všechny zúčastněné osoby: aby jim otevřela cestu k dalším poznatkům a poskytla novou příležitost k učení evaluace“. (Klosterman, Giebel, Senyuva, 2014, s. 15). Od jiných druhů evaluace se pedagogická evaluace odlišuje právě svým pedagogickým účelem. (Klosterman, Giebel, Senyuva, 2014, s. 15)

Z tohoto vyplývá, že je největší důraz v rámci evaluace kladen na její výsledky a nutnost přinesení pozitivních výsledků. Výstupy z pedagogické evaluace musí být námětem pro dosažení určitého budoucího stavu.

Metody evaluace jsou systematické, přesně určené. Realizují se na reprezentativním vzorku a mají odpovídat metodám použitým pro sběr dat. Jejich využití musí umožnit systematickou analýzu dat a vypracování zprávy. (Nezvalová, 2006)

Každá školní instituce má zákonnou povinnost věnovat se evaluaci svojí činností. Vedení některých škol však realizuje evaluaci pouze formálně. Důvodem tohoto jsou například obavy z účinné evaluace a jejich výsledků, nedostatek dovedností kvalitní interpretace a neschopnost následné nápravy negativních jevů, či neznalosti vhodných nástrojů. Za účelem evaluace je vhodné vytvářet plán evaluace, kterým se potom školní instituce řídí, a který může odstranit výše zmíněné nedostatky. (Čapek, 2010, s. 272)

„Systém evaluace ve vzdělávání byl vytvořen se záměrem získat, co nejkomplexnější informace o tom, jak se daná škola přibližuje státem definovaným standardům. Systém má být maximálně flexibilní, aby byl umožněn jeho další vývoj, aby bylo možné vyhodnotit jeho efekty, a aby byl schopen přizpůsobit se specifickým potřebám a požadavkům“. (Mazurkiewicz, Walczak, 2011)

Plán evaluace by měl mít strukturovanou podobu, která jasně přidělí odpovědnosti a definuje explicitní vztahy s cíli. Jeho obsah by měl být dostatečně detailního charakteru. (Nezvalová, 2006). Plán evaluace tedy může pomoci pedagogickým institucím k tomu, ať zlepšují svojí evaluační činnost.

1.1. Typy pedagogické evaluace

Tato dílčí kapitola se věnuje jednotlivým typům pedagogické evaluace. Jedná se zejména o následující typy:

- Pedagogická evaluace cílů
- Pedagogická evaluace kompetencí
- Pedagogická evaluace dosažených výsledků
- Pedagogická evaluace výkonu
- Pedagogická evaluace výstupů
- Pedagogická evaluace průběhu

Předmětem pedagogické evaluace mohou být různé faktory, které jsou přítomné v rámci výchovně-vzdělávacího procesu, tedy mohou existovat různé typy pedagogické evaluace. (Čabalová, 2011, s. 159)

Jednotlivé typy pedagogické evaluace budou nyní detailnějším způsobem rozebrány, aby mohlo dojít k získání přehledu o všech oblastech, kterých by se měla pedagogická evaluace dotýkat.

Pedagogická evaluace cílů patří mezi nejběžnější zaměření pedagogické evaluace, kdy se zaměřuje na plnění cílů, které určují směr edukačního procesu a zaměření jeho evaluace. Cíle mají být jasné, podstatné, uspořádané dle priorit, přizpůsobené potřebám a profilu účastníků. Výhodou je v tomto případě, že cíle edukační aktivity jsou společným a vztažným bodem různých prvků a aktérů, a tedy hodnocení dle cílů usnadňuje jejich spolupráci a komunikaci. Naopak, za nevýhodu lze považovat, že zaměření pouze na cíle povede k omezení kreativity a originality, tedy nebude brát v potaz rozmanitost a mnohovrstevnatost klíčových zjištění. (Klosterman, Giebel, Senyuva, 2014, s. 21-26). Z tohoto pohledu vyplývá, že se lze zaměřit na cíle jako klíčovou součást výstupů pedagogické práce, tedy i pedagogické evaluace. V předešlé části práce se hovoří o cílech v podobě zajišťování kvality, ale zároveň poskytování i řady informací pro uživatele vzdělávacích služeb. (Slavík, 2012, s. 194). Pedagogické evaluace cílů se tedy má soustředit tímto směrem.

Cíle pedagogické činnosti je nutné definovat v případech, kdy má výuka dosáhnout určitého účinku, efektivity. Bez existence cílů nelze hodnotit, jestli je dané efektivity dosahováno, protože efektivita je sledována ve vztahu cíle zamýšleného (projektovaného) k cíli realizovanému (výsledku), a také ve vztahu k vynaloženým prostředkům. V rámci pedagogické evaluace se cíle stávají klíčovým prvkem snahy o modernizaci vyučování. (Vališová a Kasíková, 2011, s. 135)

Pedagogická evaluace kompetencí se soustředí na hodnocení kompetencí (jako znalostí, dovedností, postojů, schopností či hodnot). Jde o kompetence osvojené, rozvinuté či získané v rámci edukační aktivity. Jde například o posouzení významu edukačních aktivit. Výhodou je například předpoklad, že kombinace individualizovaných kvalitativních a kvantitativních informací umožňuje získat informace pro další rozvoj účastníků vzdělávacího procesu. Za problematické lze označit, že je organizace a realizace této evaluace problematická, protože se

k pojmu kompetence vztahuje široká řada kategorií a ukazatelů. (Klosterman, Giebel, Senyuva, 2014, s. 21-26)

V rámci pedagogiky se hovoří o kompetencích v podobě sociálně-psychologické, pracovně-profesionální, interpersonální, učebně-metodické, interaktivní či komunikativní. (Vališová a Kasíková, 2011, s. 234)

V rámci pedagogické evaluace se za pozitivní výsledek považuje „dosažení cílů“ či „dosažení určité úrovně kompetencí“. Ke zhodnocení se v tomto případě využívá ukazatelů, které jsou příznakem, známkou, charakteristikou či údajem, jenž zachycuje vnímatelnou informaci, která po komparaci s očekáváním a po výkladu poskytuje důkaz o úrovni, či vývoji určité stránky edukačního procesu. Výhodou je skutečnost, že pozitivní výsledky a ukazatele dosažení cílů poskytují konkrétnější výsledky v komparaci s obecným hodnocením. Ovšem problémem je, že pozitivní výsledek je v podstatě nejasným pojmem. Příliš úzké a omezené využití může být kontraproduktivní. (Klosterman, Giebel, Senyuva, 2014, s. 21-26)

Pedagogická evaluace si všímá profesionálních výkonů jednotlivců a vede ke zhodnocení jejich potenciálního rozvoje v budoucnosti. Výhodou tohoto přístupu je možnost posouzení osobního potenciálu a jeho zapojení do služeb širší skupiny, což je výhodné pro tvorbu dalších strategií a školení. Získané výsledky pak lze využít pro podporu uznání osobní profesionality. Nevýhodou je, že má tento druh evaluace význam pouze pro omezenou skupinu osob, a také je nutné evaluaci přizpůsobit vysokému množství různých proměnných. (Klosterman, Giebel, Senyuva, 2014, s. 21-26)

Výstupem se v tomto případě rozumí účinek edukačního procesu. Výstupy se v rámci pedagogické činnosti vztahují na plnění cílů, výsledky učení, dopady na organizaci a dopad aktivity v širším sociálním kontextu. To znamená, že se evaluace orientuje na všechny uvedené oblasti, a tedy přebírá i jejich výhody a nevýhody. (Klosterman, Giebel, Senyuva, 2014, s. 21-26)

Podkladem pro evaluaci průběhu jsou potřeby jednotlivých účastníků vzdělávání. Dle těchto potřeb se formulují očekávané výsledky, takže se definují cíle, které budou provázet edukační proces od potřeb až k očekávaným výsledkům. Výhodou této evaluace je její specifická edukační hodnota a velmi dobré plnění diagnostické, orientační a motivační

funkce. Za problematické lze označit, že komplexnost a dynamiku edukačního procesu není jednoduché „uchopit“. (Klosterman, Giebel, Senyuva, 2014, s. 21-26)

Z obsahu jednotlivých typů evaluace je zřejmé, že existují různé zaměření evaluace, a tedy vzdělávací systém by měl pracovat s těmi, kteří jsou pro něj nejvíce relevantní. Ve většině případů však nelze podceňovat žádnou z těchto oblastí.

Tato kapitola se věnovala pedagogické evaluaci z obecného hlediska, významu této evaluace v dnešní době a jednotlivým druhům evaluace. Pro účely práce je ovšem nutné představit i pedagogickou evaluaci tak, jak se realizuje v podmínkách České republiky a tuzemského školství. Z tohoto důvodu se následující kapitola zabývá činností České školní inspekce.

2. KONTROLNÍ ČINNOST ČESKÉ ŠKOLNÍ INSPEKCE

V posledních letech došlo v řadě evropských zemí k modernizaci institucí, které odpovídají za školní inspekční činnost. Důvodem byla nejen změna politického pohledu na význam vzdělávání, ale zejména nutnost posílení dopadu inspekční činnosti na celkovou kvalitu školství. (Kemethofer, Gustafsson, Altrichter, 2017)

Z tohoto vyplývá, že by měl růst vliv inspekčních orgánů ve školství, a to především jejich vliv na zkvalitňování vzdělávání. V České republice se inspekci v tomto smyslu zabývá Česká školní inspekce.

2.1. Česká školní inspekce

České školy jsou do určité míry autonomní a nezávislé organizace, ale to neznamená, že nejsou předmětem inspekce, která dopadá na jejich činnost, nebo že se nemají řídit legislativními a jinými pravidly. V souvislosti s tímto stavem se jeví jako velmi žádoucí realizace školní inspekce. (Vast'átková, Prásilová, 2015)

To znamená, že i přes existence určité autonomie stále existuje požadavek na zajištění kontroly kvality ve školách, a to ze strany státu. Z tohoto důvodu se jako žádoucí jeví existence kontrolní instituce, kterou je právě Česká školní inspekce.

Inspekci lze z obecného hlediska definovat jako proces hodnocení kvality či výkonu institucí, služeb, produktu nebo projektů, který vykonávají inspektoři, jejichž postavení vůči kontrolované instituce je nezávislé, a kteří mají speciální výcvik pro inspekci v dané oblasti. Kontrola v rámci inspekce probíhá jednotlivě či v týmech a zaměřuje se na pozorování dotčené instituce, služby, produktu či programu. V novodobém pojetí pro (školní) inspekci platí, že má vést k posílení efektivní činnosti škol a zvyšování kvality vzdělávacího systému. (Kemethofer, Gustafsson, Altrichter, 2017)

V České republice se školství prakticky nepřetržitě (po roce 1989) zmítalo různými reformními snahami, s čímž úzce souvisel i zájem o zjišťování a zlepšování kvality jednotlivých škol jako aktivity, která má vést ke zvýšení konkurenceschopnosti a k lepšímu uplatnění absolventů, což se pozitivně promítne v kvalitě české společnosti. V současnosti jsou české školy nucené k přijetí kritérií kvality, které definuje Česká školní inspekce. (Jirečková, 2011)

Česká školní inspekce byla zřízena k 1. 1. 2005 (ve skutečnosti však existovala Česká školní inspekce od roku 1990 a v roce 2005 pouze došlo ke změně legislativy), a to na základě zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školským zákonem), a to v návaznosti na paragraf 7 odst. 3 zákona č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, ve znění pozdějších předpisů. Je správním úřadem s celostátní působností, který je organizační složkou státu a účetní jednotkou. Klíčovou (resp. primární) činností České školní inspekce je nezávislá inspekční činnost. (Česká školní inspekce, 2019)

Česká školní inspekce tedy plní požadavek na existenci veřejné a nezávislé instituce, která dohlíží na kvalitu škol v České republice. Tento požadavek vychází samozřejmě nejen z názorů různých autorů a odborníků, ale i ze zájmu celé veřejnosti v České republice na tom, aby existovala instituce, která vytvoří prostor pro zvyšování kvality ve školství.

Sídlo (ústředí) České školní inspekce se nachází v Praze. Organizace provozuje 14 inspektorátů v souladu s krajským uspořádáním České republiky. Celou organizaci vede ústřední školní inspektor. Jeho výběr, jmenování či odvolání se řídí zákonem o státní službě. (Kemethofer, Gustafsson, Altrichter, 2017)

Z hlediska činnosti vypracovává Česká školní inspekce různé koncepční záměry inspekční činnosti a systémy pro hodnocení vzdělávací soustavy. Dále se Česká školní inspekce (po předchozím souhlasu Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy) může podílet na realizaci úkolů, které souvisí s naplňováním mezinárodních smluv, s rozvojem mezinárodních styků a mezinárodní spoluprací, ale také s úkoly, které plynou České republice v důsledku členství v mezinárodních organizacích. (Česká školní inspekce, 2019)

V souvislosti s činností České školní inspekce je ještě například pozitivně hodnoceno angažování České školní inspekce při vytváření nové kultury učebních úloh, s kterými se žáci ve výuce běžně nesetkávají, popř. flexibilní reakce na výsledky mezinárodních srovnávacích testů typu PISA. (Potuzníková, Lokajíková, Janík, 2014)

To znamená, že se Česká školní inspekce nebrání změnám, což je velmi pozitivní zjištění, protože pouze v takovém případě se může neustále zlepšovat. Nyní se lze (vzhledem k problematice řešené v práci) blíže soustředit na inspekční činnost České školní inspekce.

Inspekční činnost České školní inspekce realizují školní inspektoři, a to na základě písemného pověření ústředním školním inspektorem, či jím pověřenou osobou. Dále mohou kontrolní inspekci realizovat kontrolní pracovníci či přizvané osoby. (Heřmanová, Macek, 2009, s. 11)

„Česká školní inspekce zjišťuje a hodnotí podmínky, průběh a výsledky vzdělávání podle příslušných školních vzdělávacích programů a akreditovaných vzdělávacích programů, ale také s ohledem na naplnění školního vzdělávacího programu a jeho souladu s právními předpisy a rámcovým vzdělávacím programem“. (Česká školní inspekce, 2019)

Tímto způsobem Česká školní inspekce získává objektivní a široce využitelné informace o stavu a kvalitě vzdělávací soustavy v České republice. (Česká školní inspekce, 2019)

V rámci popisu dalších činností lze zmínit, že Česká školní inspekce zajišťuje sběr údajů o tzv. školních úrazech (tj. shromažďuje údaje ze záznamů o úrazech zasílaných v podobě elektronických formulářů), a také se věnuje výkonu i dalších činností dle školského zákona a prováděcích předpisů. (Česká školní inspekce, 2019)

Česká pedagogika a školství neustále čelí novým výzvám. Činnost České školní inspekce může být přínosem pro školy, které k těmto výzvám přistupují aktivním způsobem. (Arnseth et al., 2016). To znamená, že existují pozitivní ohlasy na její působení.

Na druhou stranu je činnost České školní inspekce předmětem kritiky, a to zejména ze strany zastánců školní autonomie a svobody rozhodování, kdy předpokládají, že právě eliminací inspekční činnosti dojde k růstu míry zdravé soutěživosti mezi školami, což se projeví pozitivně v rámci oblasti efektivity škol a schopností škol reagovat na nejrůznější specifické požadavky klientů školy. Jak se však prokazuje, tak samotná autonomie nemůže vést k pozitivní změně ve školství, když není spojena s politickými opatřeními zaměřenými na eliminaci sociálních a kulturních rozdílů. (Mazurkiewicz, Walczak, 2011)

V souvislosti s činností České školní inspekce, se tedy nevyskytují pouze pozitivní názory a hodnocení, ale také negativní názory. Vzhledem k rozsahu českého školství, velikosti a roztržitosti zájmových skupin se nelze takovému stavu divit. Objevují se konflikty mezi těmi, kteří podporují vyšší svobodu a autonomii školských institucí, a těmi, kteří vyžadují zase vyšší kontrolu ze strany státu, aby byla kvalita standardizována a nedocházelo k rozdílům mezi školními institucemi. Mezi těmito tábory působí Česká školní inspekce a musí zároveň hledat vhodné způsoby k nalezení kompromisu a dohody.

Z tohoto přehledu vyplývají základní funkce a souvislosti existence České školní inspekce. Z celé řady činností je pro účely práce nutné podrobněji definovat souvislosti inspekční činnosti České školní inspekce.

Česká školní inspekce se výrazně podílí na zajištění hodnocení vzdělávací soustavy v České republice v oblasti vzdělávání a školských služeb. Prostřednictvím výkonu svojí činnosti získává a analyzuje informace o vzdělávání v mateřských, základních, středních a vyšších odborných školách, ale také ve školských zařízeních, které jsou zapsané do školského rejstříku. Externí evaluace je realizována tam, kde se realizuje praktické vyučování či odborná praxe. (Česká školní inspekce, 2019)

Ke klíčovým kritériím při hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání patří účinnost podpory rozvoje osobnosti dítěte, žáka a studenta a dosahování školským zákonem vymezených cílů vzdělávání ze strany škol a školských zařízení. Před zahájením školního roku předkládá Česká školní inspekce každoročně kritéria hodnocení Ministerstvu školství, mládeže a tělovýchovy ke schválení. (Česká školní inspekce, 2019)

Kritéria pro hodnocení, která Česká školní inspekce využívá, vycházejí jak ze školského zákona (č. 561/2004 Sb.), tak i z Bílé knihy či aktuálně platného Dlouhodobého záměru vzdělávání. (Jirečková, 2011). To znamená, že veškerá inspekční činnost je vykonávána na základě platné legislativy, či strategických dokumentů.

V rámci inspekční činnosti Česká školní inspekce (Česká školní inspekce, 2018):

- Realizuje činnost za účelem získání informací o vzdělávání dětí, žáků a studentů, dále za účelem získání informací o činnosti škol a školských zařízení, které jsou zapsané ve školském rejstříku. Dané informace analyzuje, čímž hodnotí efektivnost vzdělávacího systému v České republice.
- Podle daných školních vzdělávacích a akreditovaných programů a akreditovaných vzdělávacích programů realizuje činnosti za účelem zjištění a hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání, a také podmínky a průběh poskytování poradenských služeb v příslušných školských poradenských zařízeních či ve školách.
- Realizuje činnosti vedoucí ke zjištění a hodnocení naplnění školního vzdělávacího programu a jeho souladu s právními předpisy a rámcovým vzdělávacím programem.
- Realizuje kontrolní činnosti se zaměřením na dodržování legislativních předpisů, které se vztahují k poskytování vzdělávání a školských služeb.
- Realizuje veřejnosprávní kontrolu využití přidělených finančních prostředků státního rozpočtu.

Klíčové úkoly v rámci inspekční činnosti jsou ještě doplněné o specifické úkoly.

Ke specifickým úkolům České školní inspekce se řadí zejména následující (Česká školní inspekce, 2018):

- Hodnocení podpory rozvoje přírodovědné, informační a jazykové gramotnosti v základních a středních školách, v základních školách a víceletých gymnáziích.
- Realizace úkolů za účelem identifikace a hodnocení společných znaků ve vzdělávací soustavě, resp. na příklad úspěšných základních škol.
- Hodnocení společného vzdělávání s důrazem na naplňování podpůrných opatření.

- Identifikování a hodnocení společných znaků úspěšných základních škol ve znevýhodněných lokalitách.
- Hodnocení specifík, forem, rozsahu a přínosů vzdělávání v běžných školách s třídami zřízenými dle paragrafu 16 odstavce 9 školského zákona.
- Kontrolování organizace průběhu přijímacího řízení do oborů vzdělání s maturitní zkouškou s využitím centrálně zadávaných jednotných testů, dále ukončování středního vzdělávání (včetně zaměření na školy, kde je vysoká míra neúspěšnosti ve společné části maturitní zkoušky) apod.

Kromě hodnotící činnosti má Česká školní inspekce v předmětu činnosti i kontrolní činnost, která se orientuje na dodržování legislativních předpisů, které se vztahují k poskytování vzdělávání a ke školským službám, a také k veřejnosprávní kontrole využívání finančních prostředků státního rozpočtu. Kontrolu škol realizují školní inspektoři a další kontrolní pracovníci. Předmětem kontroly jsou všechny školy, a to bez ohledu na zřizovatele (tedy veřejné školy, soukromé školy, církevní školy). Kontrola jednotlivých škol a školských zařízení probíhá zpravidla v tzv. inspekčních cyklech, které mají dobu trvání šest let (od školního roku 2013/2014). (Česká školní inspekce, 2019)

Zároveň mohou podněty ke kontrole škol pocházet od občanů či dalších zájmových skupin, které podávají stížnosti na fungování určité školy. Na základě stížností potom realizuje Česká školní inspekce právě inspekční činnost. (Jirečková, 2011)

Inspekční činnost se realizuje na základě plánu hlavních úkolů na příslušný školní rok. Tento plán vytváří ústřední školní inspektor, kdy jeho podobu musí schválit ministr školství, mládeže a tělovýchovy. Dále se kontrola realizuje i mimo pravidelný inspekční cyklus, a to v případě, kdy je to v reakci na různé podněty, stížnosti či petice, které svým obsahem spadají do působnosti České školní inspekce. V takovém případě Česká školní inspekce jednotlivá tvrzení uvedená ve stížnosti prošetřuje (pokud jsou v její kompetenci). Výsledek takového šetření předává zřizovateli k dalšímu řízení. Česká školní inspekce dále realizuje inspekční činnosti za účelem přiznání dotací dle zvláštního právního předpisu, a to dle žádosti právnické osoby vykonávající činnost školy nebo školského zařízení. (Česká školní inspekce, 2019)

Dle Školského zákona generuje Česká školní inspekce čtyři základní druhy výstupů ze svojí činnosti. Mezi klíčové se řadí inspekční zpráva a protokol o kontrole. Inspekční zpráva je složena z popisu zjištěných skutečností v souladu s čtyřbodovou hodnotící škálou České školní inspekce. Její součástí jsou závěry, ve kterých se uvádí výrazná pozitiva, ale také výrazné nedostatky, včetně případných lhůt k odstranění nedostatků či návrhů na zlepšení činnosti školy, či školského zařízení. Inspekční zprávy jsou veřejně dostupné. Naopak, protokol o kontrole jako další výstup kontrolní činnosti není veřejným dokumentem. (Česká školní inspekce, 2019)

K podobě inspekčních zpráv se však objevují výtky v podobě, že nejsou příliš srozumitelné, takže není jasné, v čem se má škola zlepšit čili chybí z nich potřebná zpětná vazba. V takovém stavu pak nemá inspekční zpráva pro školy výpovědní hodnotu. Příliš subjektivní hodnocení a nejasná formulace pak může vést k tomu, že zřizovatelé škol při rozhodování o budoucnosti škol nakládají s výsledky účelově. (Jirička, 2012)

Dalším výstupem je tzv. tematická zpráva, která shrnuje poznatky z inspekční činnosti v rámci určitého tematického okruhu. Tematická šetření se realizují v průběhu školního roku, a to hned několikrát. Další výstup v podobě výroční zprávy České školní inspekce pak obsahuje komplexní informace o stavu vzdělávání a vzdělávací soustavy. Obsahově se výroční zpráva věnuje i hodnocení efektivnosti vynaložených prostředků státního rozpočtu, definuje analytické informace o úrovni finančních a materiálních podmínek ve školách a školských zařízeních. (Česká školní inspekce, 2019)

Za problematické lze v rámci inspekční a kontrolní činnosti považovat, že pedagogové o přítomnosti inspekce vědí, tedy mohou se chovat odlišně než v případě, kdy inspekce neprobíhá. To znamená, že například zařazují do výuky nějaké prvky pouze z důvodu přítomnosti inspektorů. Potom nejsou výsledky inspekce relevantní. (Dvořák, 2010, s. 242)

Výstupy z inspekční činnosti mají být zejména zpětnou vazbou pro danou školu či školské zařízení. Zřizovatel školské instituce může využít výstupy inspekční činnosti k přijetí opatření vůči škole (tj. zejména finanční, personální). Prostřednictvím uveřejnění zpráv z inspekční činnosti pak získávají informace další zájmové skupiny dané školy či školského zařízení, včetně rodičů či účastníků vzdělávání. Zároveň jsou celkové výstupy z inspekční činnosti podkladem pro přijetí dalších systémových změn a opatření ke zkvalitnění vzdělávacího systému v České republice.

Na základě výstupů z inspekční činnosti pak musí na úrovni školy ředitel, či zřizovatel přijmout patřičná opatření. V případě nepřijetí opatření nebo nesplnění přijatých opatření ve stanovené lhůtě může Česká školní inspekce uložit pokutu fyzické osobě odpovědné za přijetí nebo splnění opatření k odstranění nedostatků.

Také na základě výstupů může Česká školní inspekce podat návrh na vyhlášení konkurzu na ředitele školy/školského zařízení či návrh na jeho odvolání. Pokud je zjištěna nečinnost školy nebo školského zařízení či jsou zjištěné závažné nedostatky v činnosti školy či školského zařízení, tak může ústřední školní inspektor předložit orgánu, který vede školský rejstřík, návrh na výmaz školy, školského zařízení či oboru vzdělání ze školského rejstříku. To platí i o návrhu na odvolání ředitele. (Česká školní inspekce, 2019)

Dalším problémem bývá přístup některých inspektorů, kteří poskytují školám málo rad pro jejich vlastní zlepšení. Česká školní inspekce (prostřednictvím inspektora) by měla být partnerem pro danou školu a poskytovat dostatečnou zpětnou vazbu o kvalitě vzdělávání, ale v praxi se toto často neděje. Dle České školní inspekce se však inspekce snaží školám poskytovat i rady, ale dle zákona to přímo nesouvisí s její činností. Zákon se totiž zaměřuje zejména na kontrolní činnosti. I zástupci škol (například ředitelé) však hovoří o tom, že většina škol vyžaduje i rady od České školní inspekce a chtějí mít možnost dotazovat se inspektorů na náměty ke zlepšení. Zpráva OECD z roku 2012 pak České školní inspekci přímo vytýká, že více sleduje soulad se zákony než zlepšování kvality škol. (Jirička, 2012)

Česká školní inspekce se tedy zaměřuje zejména na plnění základních funkcí a úkolů, které plynou z platné legislativy, ale nejsou vykonávané žádné „nadstandardní“ aktivity, což alespoň vyplývá z informací v této kapitole. Inspekční činnost je však více rozebrána v další části práce.

Zhodnocení pedagogické evaluace v dnešním prostředí v reflexi činnosti České školní inspekce. Pedagogická evaluace je v dnešní době vysoce důležitou součástí každého vzdělávacího systému a nelze očekávat, že bude existovat životaschopný a kvalitní systém vzdělávání, aniž by existovala kvalitní úroveň právě pedagogické evaluace.

V České republice zajišťuje evaluaci Česká školní inspekce, kterou lze pokládat za stěžejní orgán pro hodnocení, kontrolu a zajišťování kvality ve vzdělávání. V tomto směru plní Česká školní inspekce řadu úkolů a funkcí, které jsou však v některých případech terčem kritiky. Z tohoto lze předpokládat, že pedagogická evaluace ze strany České školní inspekce nedosahuje plnohodnotné efektivity a v její realizaci existují nedostatky. To ovšem vyplývá z teoretických (sekundárních) zdrojů a je možné, že primární šetření zjistí opak.

PRAKTICKÁ ČÁST

3. DESIGN VÝZKUMNÉHO ŠETŘENÍ

Metodický postup zpracování práce byl realizován za účelem splnění těchto cílů práce:

- Primárním cílem práce je na základě obsahové analýzy zpracovat a vyhodnotit získaná data z inspekčních zpráv Zlínského kraje, včetně sestavení návrhů a doporučení pro zlepšení inspekční činnosti České školní inspekce na středních školách.
- Dílčím cílem práce je zhodnotit význam pedagogické evaluace v dnešním prostředí a význam České školní inspekce ve vzdělávacím systému České republiky.

Dále je pozornost věnována designu výzkumného šetření. Z hlediska metod zpracování práce bylo nutné využít deskripci odborných zdrojů, dále obsahovou analýzu inspekčních zpráv České školní inspekce a syntézu prostřednictvím návrhů a doporučení.

Deskripce odborných zdrojů (tj. publikací a článků) se zaměřila na význam pedagogické evaluace v dnešní době, a také na popis činnosti České školní inspekce. Došlo k využití různých zdrojů informací, které se řešenou problematikou zabývají. Deskripce odborných zdrojů je doplněna vlastními komentáři.

Obsahová analýza inspekčních zpráv zkoumala obsah vybraných inspekčních zpráv. Metodický postup této analýzy je blíže představen v kapitole, která se zabývá designem výzkumného šetření.

Syntéza měla podobu tvorby návrhů a doporučení pro zlepšení činnosti České školní inspekce a její evaluační činnosti.

Tato kapitola se dále věnuje designu výzkumného šetření, které bylo prováděno v rámci zpracování této práce.

Metodický postup výzkumného šetření lze rozdělit na následující kroky:

1. Definice problému
2. Určení cíle
3. Určení výzkumných otázek
4. Výběr inspekčních zpráv
5. Zpracování dat z inspekčních zpráv
6. Shrnutí dat formou kategorizace do tabulek
7. Příprava dat pro analýzu
8. Analýza výsledků a zhodnocení výsledků

Výzkumný problém lze charakterizovat následovně. Pedagogická evaluace je velmi důležitou činností, která má potenciál pro zlepšení celého vzdělávacího systému. Je ku prospěchu státu, aby byla pedagogická evaluace vykonávána pravidelně, komplexně a efektivně. V České republice vykonává primárně pedagogickou evaluaci Česká školní inspekce. V rámci zpracování práce se nepodařilo nalézt výzkum, který by zkoumal, jestli Česká školní inspekce naplňuje jeden ze základních požadavků pedagogické evaluace, a to že má vést její činnost ke zlepšování škol jako takových.

To znamená, že Česká školní inspekce nemá být pouze „kontrolorem“, ale také podněcovat ke zlepšení. Podněcovat ke zlepšení lze právě prostřednictvím inspekčních zpráv, které přinesou klíčové informace vedení škol, a toto pak následně může provádět kroky ke zlepšení vlastní činnosti. K tomuto je ovšem nutné, aby byl obsah inspekčních zpráv komplexní a hodnotil veškeré požadované oblasti, a to nejlépe prostřednictvím standardizované podoby. Pokud toto není dodrženo, tak právě mohou vznikat různé problémy, které způsobí, že není pedagogická evaluace v České republice efektivní.

Výzkumné cíle lze identifikovat následujícím způsobem. Cílem výzkumného šetření je zjistit, jaké oblasti hodnocení nejčastěji uvádí či opomíjí Česká školní inspekce ve svých inspekčních zprávách, tedy jestli jsou střední školy a gymnázia hodnocené dle požadavků dokumentu – Kritéria hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání. Tohoto cíle by se mělo podařit dosáhnout prostřednictvím obsahové analýzy inspekčních zpráv, která se zaměří na posouzení toho, jestli jsou splněna jednotlivá kritéria obsahu ve vybraných inspekčních zprávách. Na základě výstupů pak bude možné definovat, jestli je obsah inspekčních zpráv komplexní, či nikoliv.

Za základní výzkumné otázky lze považovat:

- Čemu inspekční zprávy České školní inspekce ve Zlínském kraji věnují nejvíce prostoru?
- V kolika inspekčních zprávách České školní inspekce ve Zlínském kraji jsou uvedeny výtky (problémy)?
- Které výtky jsou nejčastější v inspekčních zprávách České školní inspekce ve Zlínském kraji? Liší se typy výtek v inspekčních zprávách z hlediska typů škol? Jaké je tematické zaměření inspekčních zpráv?
- Do jakých skupin lze výtky z inspekčních zpráv České školní inspekce ve Zlínském kraji rozdělit (tematicky dle kritérií)?
- Jaká kritéria nejsou uváděna v inspekčních zprávách České školní inspekce ve Zlínském kraji?
- Jaká kritéria školy (z hlediska obsahu inspekčních zpráv) většinou střední školy a gymnázia splňují/nespĺňují?

Na otázky bude zodpovězeno prostřednictvím zpracování analýzy a interpretace dat. Výběr inspekčních zpráv měl následující podobu. Z databáze inspekčních zpráv došlo k výběru inspekčních zpráv, které spadají do oblasti Zlínského kraje, tedy k výběru škol ze Zlínského kraje. Tento kraj byl vybrán záměrně, protože z důvodu omezeného rozsahu práce nebylo možné pojmout všechny inspekční zprávy z celé České republiky, a tedy byl zvolen pouze jeden kraj. Volbu ovlivnila i skutečnost, že autorka práce v tomto kraji dlouhodobě žije. Zkoumáno bylo 38 inspekčních zpráv z období let 2013 až 2017.

Zpracování dat z inspekčních zpráv bylo realizováno prostřednictvím postupu, při kterém prostřednictvím dokumentu Kritéria a hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání (Česká školní inspekce, 2018) došlo k identifikaci základních výkonnostních kritérií pro střední školy a gymnázia. Následně došlo u každé školy dle příslušné inspekční zprávy k identifikaci toho, jestli dané kritérium škola splňuje, nespĺňuje, či částečně splňuje, resp. jestli není plnění ve zprávě uvedeno.

Shrnutí dat formou kategorizace do tabulek bylo realizováno prostřednictvím zpracování dat, kdy bylo možné vytvořit souhrnné tabulky s hodnotami o tom, jestli dané školy kritéria splňují či nesplňují. Zároveň tento postup umožnil identifikaci toho, jestli zprávy z inspekce definují data k danému kritériu.

V rámci přípravy dat pro analýzu pak došlo ke kvantifikaci získaných poznatků. U každého kritéria došlo k vyjádření relativní míry toho, jestli je kritérium splňované, nesplňované, částečně splňované, či jeho plnění není uvedeno.

Analýza výsledků a zhodnocení výsledků proběhlo prostřednictvím prostudování inspekčních zpráv a kvantifikace některých výstupů, čímž bylo možné provést analýzu výsledků a zhodnocení výsledků. Tato analýza a zhodnocení výsledků se zaměřila na splnění cíle výzkumu, a také na zodpovězení výzkumných otázek.

4. OBSAHOVÁ ANALÝZA INSPEKČNÍCH ZPRÁV KVANTITATIVNÍHO CHARAKTERU

Obsahová analýza vychází z informací, které se nacházejí v inspekčních zprávách České školní inspekce. Pro účely práce došlo k analýze 38 inspekčních zpráv středních škol ze Zlínského kraje. Cílem analýzy je prostřednictvím interpretace dat sestavit návrhy a doporučení pro zlepšení inspekční činnosti České školní inspekce.

4.1. Představení středních škol a gymnázií

Pro analýzu obsahu inspekčních zpráv došlo k výběru těchto středních škol (před názvem školy je kód školy, který bude následně využíván):

- OAK – Obchodní akademie Kroměříž
- COPK – COP Kroměříž
- OATB – Obchodní akademie Tomáše Bati a Vyšší odborná škola ekonomická Zlín I. (k. 2015, k. 2017)
- OAUH – Obchodní akademie, Vyšší odborná škola a Jazyková škola s právem státní jazykové zkoušky, Uherské hradiště
- SSS – Soukromá střední škola, s. r. o., Štěpnická
- SPVM – Středisko praktického vyučování Merkur, s. r. o.
- SJFV – Střední odborná škola Josefa Sousedíka Vsetín I. (k. 2014, k. 2015)
- SSO – Střední průmyslová škola Otrokovice
- SPPZ – Střední průmyslová škola polytechnická – Centrum odborné přípravy Zlín
- SSV – Střední průmyslová škola strojnická Vsetín
- SSZ – Střední průmyslová škola Zlín
- SFMP – Střední škola filmová, multimediální a počítačových technologií
- SGOZ – Střední škola gastronomie a obchodu Zlín
- SHK – Střední škola hotelová a služeb Kroměříž
- SHZ – Střední škola hotelová Zlín I.
- SOT – Střední škola obchodně technická
- SKK – Střední škola Kostka, s. r. o.

- SSM – Střední škola MESIT, o. p. s.
- SPSZ – Střední škola pedagogická a sociální Zlín
- SPVV – Střední škola podnikatelská a Vyšší odborná škola
- SPHZ – Střední škola průmyslová, hotelová a zdravotnická Uherské Hradiště
- SSSO – Střední škola služeb s. r. o.
- SUU – Střední uměleckoprůmyslová škola Uherské Hradiště
- SZVZ – Střední zdravotnická škola a Vyšší odborná škola zdravotnická Zlín
- SZK – Střední zdravotnická škola Kroměříž
- TSVK – Tauferova střední odborná škola veterinární Kroměříž
- VSPS – Vyšší odborná škola pedagogická a sociální a Střední pedagogická škola Kroměříž
- VOPS – Vyšší odborná škola potravinářská a Střední průmyslová škola mlékárenská Kroměříž

Pro analýzu obsahu inspekčních zpráv došlo k výběru těchto gymnázií (před názvem gymnázia je kód gymnázia, který bude následně využíván):

- GK – Gymnázium Kroměříž
- AGK – Arcibiskupské gymnázium v Kroměříži
- MGS – Masarykovo gymnázium, Střední zdravotnická škola Vsetín
- GUH – Gymnázium Uherské Hradiště
- GO – Gymnázium Otrokovice
- GZ – Gymnázium Zlín - Lesní čtvrť
- GJZ – Gymnázium a Jazyková škola s právem státní jazykové zkoušky Zlín I. (k. 2013, k. 2015)

Výběr škol byl ovlivněn tím, kde probíhala kontrola České školní inspekce, a tedy tím, že byla k dispozici inspekční zpráva z dané školy.

4.2. Obsahová analýza

Obsahová analýza se zaměřuje na posouzení výskytu vybraných kritérií u jednotlivých oblastí z hodnocení, které zveřejnila Česká školní inspekce ve svých inspekčních zprávách. K popisu kritérií je také tohoto dokumentu využito.

4.2.1. Kritéria

U kritérií je vždy uvedena jejich zkratka, která bude využita v rámci dalšího vyhodnocení výsledků. Kritéria jsou rozdělena na kritéria u středních škol a kritéria u gymnázií, tak jak to požaduje dokument Kritéria a hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání.

4.2.1.1. Kritéria u středních škol

Střední školy lze rozdělit na střední odborné školy a střední odborná učiliště. Střední odborné školy se orientují na přípravu žáků na výkon odborných činností (tj. technicko-hospodářských, ekonomických, pedagogických, zdravotnických, sociálně-právních, správních). Střední odborná učiliště se zaměřují na přípravu výkonu dělnických povolání, či náročných dělnických povolání (Vališová a Kasíková, 2011, s. 91).

U středních škol jsou kritéria rozdělena do skupin:

- Koncepce a rámec školy
- Pedagogické vedení školy
- Kvalita pedagogického sboru
- Výuka
- Vzdělávací výsledky žáků
- Podpora žákům při vzdělávání

Kritéria - koncepce a rámec školy mají podobu:

- Vize: Škola má jasně formulovanou vizi a realistickou strategii rozvoje, které pedagogové sdílejí a naplňují

- ŠVP: Škola má vzdělávací program (ŠVP), který vychází z vize a strategie rozvoje školy a je v souladu s kutikulárními dokumenty (RVP); jeho cíle jsou srozumitelné pro pedagogy, rodiče i další partnery
- Participace: Škola funguje podle jasných pravidel umožňujících konstruktivní komunikaci všech aktérů (vedení, pedagogové, rodiče) a jejich participaci na chodu školy.
- Bezpečnost: Škola je vstřícné a bezpečné místo pro žáky, jejich rodiče i pedagogy.
- Spolupráce: Škola spolupracuje s vnějšími partnery

„Kritéria v této oblasti kladou důraz na jasná pravidla a mechanismy, s jejichž pomocí vedení školy řídí a které umožňují efektivní organizaci školy a její rozvoj a zajišťují, že škola je bezpečné, příjemné a vstřícné místo pro efektivní vzdělávání a rozvoj žáků“. (Česká školní inspekce, 2018)

Kritéria – pedagogické vedení školy mají následující podobu:

- Sebehodnocení: Vedení školy aktivně řídí, pravidelně monitoruje a vyhodnocuje práci školy a přijímá účinná opatření.
- Klima: Vedení školy aktivně vytváří zdravé školní klima – pečuje o vztahy mezi pedagogy, žáky i vzájemné vztahy mezi pedagogy, žáky a jejich rodiči, a o vzájemnou spolupráci všech aktérů
- Péče o pedagogy: Vedení školy usiluje o zajištění optimálních personálních podmínek pro vzdělávání, cíleně pečuje o naplnění relevantních potřeb každého pedagoga a jeho profesní rozvoj, vytváří podmínky pro výměnu pedagogických zkušeností s dalšími školami a účinně podporuje začínající pedagogy
- Materiální podmínky: Vedení školy usiluje o optimální materiální podmínky vzdělávání a pečuje o jejich účelné využívání.
- Rozvoj vedení: Vedení školy klade důraz na vlastní profesní rozvoj

„Kritéria v této oblasti kladou důraz na aktivitu vedení školy. Právě přístup vedení školy v oblasti řízení pedagogických procesů je klíčový pro kvalitu vzdělání, které škola poskytuje“. (Česká školní inspekce, 2018)

Kritéria – kvalita pedagogického sboru mají následující podobu:

- Kvalifikace: Pedagogové jsou pro svou práci kvalifikovaní a odborně zdatní, a ke své práci přistupují profesionálně
- Vstřícnost: Pedagogové důsledně uplatňují při komunikaci s žáky, rodiči i kolegy vstřícný, respektující přístup
- Aktivní spolupráce: Pedagogové aktivně spolupracují a poskytují si vzájemně podporu a zpětnou vazbu.
- Rozvoj demokracie: Pedagogové podporují rozvoj demokratických hodnot a občanské angažovanosti.
- Zájem o rozvoj: Pedagogové aktivně spolupracují na svém profesním rozvoji

„Jádrem kvalitní školy jsou kvalitní pedagogové – kvalifikovaní, profesně zdatní, přístupující k žákům s respektem, vstřícní, profesionálně vystupující, podporující rozvoj odpovědnosti u žáků, uvědomující si vlastní odpovědnost, otevření výměně zkušeností, konstruktivně spolupracující s kolegy a soustavně rozvíjející vlastní vzdělání, rozhled a schopnosti“. (Česká školní inspekce, 2018)

Kritéria – výuka jsou následujícího charakteru:

- Systematickost: Pedagogové systematicky promýšlejí a připravují výuku v souladu s vědomostními, dovednostními i postojeovými cíli definovanými v kurikulárních dokumentech školy a potřebami žáků
- Využití strategií: Pedagogové využívají široké spektrum výchovně-vzdělávacích strategií pro naplnění stanovených cílů
- Sledování pokroku: Pedagogové systematicky sledují vzdělávací pokrok každého žáka a při plánování a realizaci výuky zohledňují individuální potřeby žáků
- Rozvoj žáka: Pedagogové se ve své práci zaměřují na sociální a osobnostní rozvoj žáků.

„Smyslem naplňování kritérií v oblasti výuka je implementace principů výuky, které v maximální možné míře přizpůsobují volbu výukových cílů, prostředků a metod individuálním schopnostem žáků a vedou k harmonickému rozvoji vědomostí, dovedností i postojů žáků na bázi kritického sebehodnocení přiměřenému jejich věku“. (Česká školní inspekce, 2018)

Kritéria – vzdělávací výsledky žáků mají tuto podobu:

- **Reakce:** Škola soustavně získává informace o posunech výsledků každého žáka ve všech vzdělávacích oblastech a reaguje na ně vhodnými pedagogickými opatřeními
- **Výsledky vůči očekávání:** Výsledky vzdělávání žáků odpovídají očekávaným výsledkům podle vzdělávacích programů.
- **Motivace:** Žáci školy jsou motivováni k dosahování dobrých výsledků a projevují sociální a osobnostní kompetence a občanské hodnoty
- **Hodnocení úspěšnosti:** Škola sleduje a vyhodnocuje úspěšnost žáků v průběhu, při ukončování vzdělávání a v dalším vzdělávání či profesní dráze, a aktivně s výsledky pracuje v zájmu zkvalitnění vzdělávání

„Cílem pro naplňování kritérií v oblasti vzdělávací výsledky je zhodnocení kvality činnosti školy v jedné z nejpodstatnějších funkcí každé školy – tj. dosáhnout toho, aby její absolventi byli vybaveni takovými znalostmi, vědomostmi a kompetencemi, které zajistí jejich úspěšnost v dalším vzdělávání a přispějí ke zvýšení kvality jejich života“. (Česká školní inspekce, 2018)

Kritéria – podpora žákům při vzdělávání jsou následující podoby:

- **Rovné příležitosti:** Škola vytváří každému žákovi a jeho rodině rovné příležitosti ke vzdělávání bez ohledu na jeho pohlaví, věk, etnickou příslušnost, kulturu, rodný jazyk, náboženství, rodinné zázemí, ekonomický status nebo speciální vzdělávací potřeby
- **Podpora:** Škola poskytuje účinnou podporu všem žákům s potřebou podpůrných opatření
- **Integrace:** Škola věnuje patřičnou pozornost osobnostnímu rozvoji žáků, rozvíjí u nich otevřenost, toleranci a respekt vůči jinakosti a dbá na to, aby žádný žák nebyl vyčleňován z kolektivu.

„Smyslem kritérií v této oblasti je zajistit spravedlivost při přijímání žáků ke vzdělávání a v jeho průběhu“.(Česká školní inspekce, 2018)

4.2.1.2. Kritéria u gymnázií

Gymnázia jsou všeobecně vzdělávací vnitřně diferencované školy, které připravují zejména na vysokoškolské studium. (Vališová a Kasíková, 2011, s. 91)

U gymnázií jsou kritéria rozdělena do skupin:

- Koncepce a rámec školy
- Pedagogické vedení školy
- Kvalita pedagogického sboru
- Výuka
- Vzdělávací výsledky žáků
- Podpora žákům při vzdělávání
- Kritéria – koncepce a rámec školy jsou definované v podobě:
- GK1 Gvize: Škola má jasně formulovanou vizi a realistickou strategii rozvoje, které pedagogové sdílejí a naplňují
- GŠVP: Škola má vzdělávací program, který vychází z vize a strategie rozvoje školy a je v souladu s kutikulárními dokumenty, jeho cíle jsou srozumitelné pro pedagogy i rodiče.
- Gparticipace: Škola funguje podle jasných pravidel umožňujících konstruktivní komunikaci všech aktérů a jejich participaci na chodu školy
- Gbezpečnost: Škola je vstřícné a bezpečné místo pro žáky, jejich rodiče a pedagogy.
- Gspolupráce: Škola spolupracuje s vnějšími partnery

Kritéria – pedagogické vedení školy mají podobu:

- Gsebehodnocení: Vedení školy aktivně řídí, pravidelně monitoruje a vyhodnocuje práci školy a přijímá účinná opatření
- Gklima: Vedení školy aktivně vytváří zdravé školní klima
- Gpéče o pedagogy: Vedení školy usiluje o zajištění optimálních personálních podmínek pro vzdělávání, cíleně pečuje o naplnění relevantních potřeb každého pedagoga a jeho profesní rozvoje, vytváří podmínky pro výměnu pedagogických zkušeností s dalšími školami a účinně podporuje začínající pedagogy
- Gmateriální podmínky: Vedení školy usiluje o optimální materiální podmínky vzdělávání a pečuje o jejich účelné využívání
- Grozvoj vedení: Vedení školy klade důraz na vlastní profesní rozvoj.

Kritéria – kvalita pedagogického sboru jsou následující podoby:

- Gkvalifikace: Pedagogové jsou pro svoji práci kvalifikovaní a odborně zdatní, a ke své práci přistupují profesionálně
- Gvstřícnost: Pedagogové důsledně uplatňují při komunikaci s žáky, rodiči a kolegy vstřícný, respektující přístup
- Gspolupráce: Pedagogové aktivně spolupracují a poskytují si vzájemně podporu a zpětnou vazbu
- Grozvoj demokracie: Pedagogové podporují rozvoj demokratických hodnot a občanské angažovanosti
- Gzájem o rozvoj: Pedagogové aktivně spolupracují na svém profesním rozvoji

Kritéria – výuka obsahují následující kritéria:

- Gsystematicnost: Pedagogové systematicky promýšlejí a připravují výuku
- Gvyužití strategií: Pedagogové využívají široké spektrum výchovně-vzdělávacích strategií pro naplnění stanovených cílů
- Gsledování pokroku: Pedagogové systematicky sledují vzdělávací pokrok každého žáka a při plánování a realizaci výuky zohledňují individuální potřeby žáků

- Grozvoj žáka: Pedagogové se ve své práci zaměřují na sociální a osobnostní rozvoj žáků

Kritéria – vzdělávací výsledky žáků mají takovouto podobu:

- Greakce: Škola soustavně získává informace o posunech výsledků každého žáka ve všech vzdělávacích oblastech a vhodně reaguje
- Gvýsledky vůči očekávání: Výsledky vzdělávání žáků odpovídají očekávaným výsledkům podle vzdělávacích programů
- Gmotivace: Žáci školy jsou motivováni k dosahování dobrých výsledků a projevují sociální a osobnostní kompetence a občanské hodnoty
- Ghodnocení úspěšnosti: Škola sleduje a vyhodnocuje úspěšnost žáků v průběhu, při ukončování vzdělávání a v dalším vzdělávání či profesní dráze, a aktivně s výsledky pracuje

Kritéria – podpora žákům při vzdělávání (rovné příležitosti) mají následující charakter:

- Grovné příležitosti: Škola vytváří každému žákovi (jeho rodině) rovné příležitosti ke vzdělávání
- Gpodpora: Škola poskytuje účinnou podporu všem žákům s potřebou podpůrných opatření
- Gintegrace: Škola věnuje patřičnou pozornost osobnostnímu rozvoji žáků

4.2.2. Výsledky

Výsledky z obsahové analýzy potom uvádí následující tabulky, které se věnují tomu, jak jednotlivé školy splňují či nesplňují daná kritéria hodnocení v jednotlivých oblastech.

V následujících tabulkách jsou uvedena jednotlivá kritéria v jednotlivých oblastech a jejich plnění ze strany jednotlivých analyzovaných školských institucí. Tato data potom slouží pro bližší pochopení toho, jaká kritéria školy splňují, nesplňují či částečně splňují. Vycházeno je právě ze zpráv České školní inspekce. Bližší pohled na jednotlivé školy je přínosem v tom, že je možné identifikovat, které školy zaostávají v určité oblasti, či potvrdit, že Česká školní inspekce v rámci inspekčních zpráv podává poměrně rozporuplné informace.

U jedné školy hodnotí kritéria, která u další školy nehodnotí (resp. je neuvádí v rámci inspekční zprávy). U kritérií koncepce a rámec školy se to například potvrzuje u Střední školy podnikatelské a vyšší odborné školy, kdy jsou hodnocené v rámci zprávy všechny kritéria, ale u Střední odborné školy Josefa Sousedíka zase většina kritérií chybí. Zpětná vazba z takových zpráv je potom logicky nesourodá a nemůže být hodnocena kladně.

Tabulka 1- Střední školy koncepce a rámec školy

	Kritéria – koncepce a rámec školy				
	Vize	ŠVP	Participace	Bezpečnost	Spolupráce
OAK	Nesplňuje	Splňuje	Nesplňuje	Splňuje	Splňuje
COPK	Částečně splňuje	Splňuje	Splňuje	Splňuje	Splňuje
OATB (k. 2015)	Splňuje	Splňuje	Neuvedeno	Splňuje	Splňuje
OATB (k. 2017)	Splňuje	Neuvedeno	Neuvedeno	Splňuje	Splňuje
OAUH	Neuvedeno	Splňuje	Splňuje	Splňuje	Splňuje
SSS	Neuvedeno	Nesplňuje	Splňuje	Splňuje	Splňuje
SPVM	Neuvedeno	Neuvedeno	Neuvedeno	Splňuje	Splňuje
SJFV (k. 2014)	Částečně splňuje	Splňuje	Splňuje	Splňuje	Splňuje
SJFV (k. 2015)	Neuvedeno	Neuvedeno	Neuvedeno	Splňuje	Neuvedeno
SSO	Neuvedeno	Splňuje	Splňuje	Splňuje	Splňuje
SPPZ	Splňuje	Splňuje	Splňuje	Splňuje	Splňuje
SSV	Splňuje	Splňuje	Neuvedeno	Částečně splňuje	Splňuje
SSZ	Splňuje	Splňuje	Neuvedeno	Částečně splňuje	Splňuje
SFMP	Splňuje	Splňuje	Splňuje	Splňuje	Splňuje
SGOZ	Splňuje	Splňuje	Neuvedeno	Splňuje	Splňuje
SHK	Splňuje	Splňuje	Neuvedeno	Splňuje	Splňuje
SHZ	Splňuje	Splňuje	Splňuje	Splňuje	Splňuje
SOT	Nesplňuje	Nesplňuje	Částečně splňuje	Splňuje	Splňuje
SKK	Splňuje	Splňuje	Splňuje	Splňuje	Splňuje
SSM	Splňuje	Splňuje	Splňuje	Splňuje	Splňuje
SPSZ	Neuvedeno	Splňuje	Neuvedeno	Splňuje	Splňuje
SPVV	Splňuje	Splňuje	Splňuje	Splňuje	Splňuje
SPHZ	Splňuje	Splňuje	Splňuje	Splňuje	Splňuje
SSSO	Neuvedeno	Částečně splněno	Neuvedeno	Splňuje	Splňuje
SUU	Splňuje	Nesplňuje	Neuvedeno	Splňuje	Splňuje
SZVZ	Splňuje	Splňuje	Neuvedeno	Splňuje	Splňuje
SZK	Splňuje	Splňuje	Neuvedeno	Splňuje	Splňuje
TSVK	Splňuje	Splňuje	Neuvedeno	Splňuje	Splňuje
VSPS	Neuvedeno	Splňuje	Splňuje	Splňuje	Splňuje
VOPS	Neuvedeno	Nesplňuje	Neuvedeno	Splňuje	Splňuje

Zdroj: vlastní analýza inspekčních zpráv České školní inspekce

Tabulka 2 je věnována pozornost kritériím pedagogického vedení školy, a také v tomto případě se potvrzuje, že inspekční zprávy České školní inspekce, nereagují na všechny relevantní oblasti, které mají být součástí hodnocení. Jednotlivé střední školy pak mají tu nevýhodu, že nezískávají plnohodnotnou zpětnou vazbu. Opět například u Střední školy Josefa Sousedíka není uvedena většina kritérií.

Tabulka 2- Střední školy pedagogické vedení školy

	Kritéria – pedagogické vedení školy				
	Sebehodnocení	Klima	Péče o pedagogy	Materiální podmínky	Rozvoj vedení
OAK	Splňuje	Splňuje	Splňuje	Splňuje	Neuvedeno
COPK	Splňuje	Splňuje	Splňuje	Splňuje	Splňuje
OATB (k. 2015)	Splňuje	Splňuje	Splňuje	Splňuje	Splňuje
OATB (k. 2017)	Částečně splňuje	Neuvedeno	Splňuje	Splňuje	Splňuje
OAUH	Splňuje	Neuvedeno	Splňuje	Splňuje	Splňuje
SSS	Neuvedeno	Neuvedeno	Splňuje	Splňuje	Splňuje
SPVM	Splňuje	Neuvedeno	Neuvedeno	Splňuje	Splňuje
SJFV (k. 2014)	Splňuje	Splňuje	Neuvedeno	Splňuje	Splňuje
SJFV (k. 2015)	Neuvedeno	Neuvedeno	Neuvedeno	Neuvedeno	Neuvedeno
SSO	Splňuje	Neuvedeno	Splňuje	Splňuje	Splňuje
SPPZ	Neuvedeno	Neuvedeno	Neuvedeno	Splňuje	Splňuje
SSV	Splňuje	Splňuje	Splňuje	Splňuje	Splňuje
SSZ	Nesplňuje	Neuvedeno	Splňuje	Splňuje	Splňuje
SFMP	Neuvedeno	Splňuje	Splňuje	Splňuje	Splňuje
SGOZ	Splňuje	Neuvedeno	Neuvedeno	Splňuje	Splňuje
SHK	Splňuje	Splňuje	Splňuje	Splňuje	Splňuje
SHZ	Splňuje	Neuvedeno	Splňuje	Splňuje	Splňuje
SOT	Nesplňuje	Nesplňuje	Nesplňuje	Částečně splňuje	Nesplňuje
SKK	Splňuje	Splňuje	Splňuje	Splňuje	Splňuje
SSM	Splňuje	Neuvedeno	Nesplňuje	Splňuje	Neuvedeno
SPSZ	Neuvedeno	Neuvedeno	Splňuje	Splňuje	Splňuje
SPVV	Splňuje	Neuvedeno	Neuvedeno	Splňuje	Splňuje
SPHZ	Splňuje	Splňuje	Splňuje	Splňuje	Splňuje
SSSO	Neuvedeno	Neuvedeno	Neuvedeno	Splňuje	Splňuje
SUU	Neuvedeno	Neuvedeno	Splňuje	Splňuje	Splňuje
SZVZ	Splňuje	Neuvedeno	Splňuje	Splňuje	Splňuje
SZK	Neuvedeno	Neuvedeno	Neuvedeno	Splňuje	Neuvedeno
TSVK	Splňuje	Splňuje	Neuvedeno	Splňuje	Splňuje
VSPS	Splňuje	Splňuje	Neuvedeno	Splňuje	Splňuje
VOPS	Neuvedeno	Splňuje	Neuvedeno	Splňuje	Neuvedeno

Zdroj: vlastní analýza inspekčních zpráv České školní inspekce

V tabulce 3 je rozebrána situace s ohledem na zveřejnění stanovisek ke kritériím kvality pedagogického sboru. I zde se potvrzuje, že dochází k nahodilému postupu České školní inspekce s ohledem na to, jestli předává zpětnou vazbu v rámci jednotlivých kritérií. Například středním školám zcela chybí zpětná vazba na kritérium rozvoje demokracie, které není vůbec řešeno ve výstupech z inspekčních zpráv.

Tabulka 3 - Střední školy kvalita pedagogického sboru

	Kritéria – kvalita pedagogického sboru				
	Kvalifikace	Vstřícnost	Aktivní spolupráce	Rozvoj demokracie	Zájem o rozvoj
OAK	Splňuje	Splňuje	Neuvedeno	Neuvedeno	Splňuje
COPK	Splňuje	Splňuje	Neuvedeno	Neuvedeno	Splňuje
OATB (k. 2015)	Splňuje	Splňuje	Splňuje	Neuvedeno	Splňuje
OATB (k. 2017)	Splňuje	Splňuje	Splňuje	Neuvedeno	Splňuje
OAUH	Splňuje	Splňuje	Nesplňuje	Neuvedeno	Splňuje
SSS	Splňuje	Splňuje	Neuvedeno	Neuvedeno	Splňuje
SPVM	Nesplňuje	Splňuje	Splňuje	Neuvedeno	Neuvedeno
SJFV (k. 2014)	Splňuje	Neuvedeno	Nesplňuje	Neuvedeno	Splňuje
SJFV (k. 2015)	Neuvedeno	Splňuje	Neuvedeno	Neuvedeno	Neuvedeno
SSO	Splňuje	Neuvedeno	Neuvedeno	Neuvedeno	Splňuje
SPPZ	Splňuje	Splňuje	Neuvedeno	Neuvedeno	Splňuje
SSV	Splňuje	Splňuje	Neuvedeno	Neuvedeno	Neuvedeno
SSZ	Splňuje	Splňuje	Neuvedeno	Neuvedeno	Splňuje
SFMP	Částečně splňuje	Neuvedeno	Neuvedeno	Neuvedeno	Splňuje
SGOZ	Splňuje	Splňuje	Neuvedeno	Neuvedeno	Splňuje
SHK	Splňuje	Splňuje	Neuvedeno	Neuvedeno	Splňuje
SHZ	Splňuje	Splňuje	Neuvedeno	Neuvedeno	Splňuje
SOT	Splňuje	Neuvedeno	Neuvedeno	Neuvedeno	Nesplňuje
SKK	Splňuje	Splňuje	Neuvedeno	Neuvedeno	Splňuje
SSM	Částečně splňuje	Splňuje	Neuvedeno	Neuvedeno	Splňuje
SPSZ	Splňuje	Neuvedeno	Neuvedeno	Neuvedeno	Splňuje
SPVV	Splňuje	Neuvedeno	Neuvedeno	Neuvedeno	Splňuje
SPHZ	Splňuje	Neuvedeno	Neuvedeno	Neuvedeno	Splňuje
SSSO	Splňuje	Neuvedeno	Neuvedeno	Neuvedeno	Splňuje
SUU	Splňuje	Neuvedeno	Neuvedeno	Neuvedeno	Splňuje
SZVZ	Splňuje	Neuvedeno	Neuvedeno	Neuvedeno	Splňuje
SZK	Splňuje	Neuvedeno	Neuvedeno	Neuvedeno	Neuvedeno
TSVK	Splňuje	Splňuje	Splňuje	Neuvedeno	Splňuje
VSPS	Splňuje	Splňuje	Splňuje	Neuvedeno	Neuvedeno
VOPS	Splňuje	Splňuje	Neuvedeno	Neuvedeno	Neuvedeno

Zdroj: vlastní analýza inspekčních zpráv České školní inspekce

Tabulka 4 s přehledem informování o kritériu výuka opět potvrzuje, že výstupy z inspekčních zpráv neposkytují dostatečné informace pro jednotlivé školy v analyzovaných oblastech, protože u některých středních škol nejsou zveřejňované informace o všech kritériích (tj. například Obchodní akademie Tomáše Bati). Zatímco, u dalších k takovému hodnocení dochází (například u Střední školy průmyslové, hotelové a zdravotnické), což opět nasvědčuje tomu, že dochází k nerovnoměrnému přístupu k jednotlivým školám.

Tabulka 4- Střední školy výuka

	Kritéria – výuka			
	Systematičnost	Využití strategií	Sledování pokroku	Rozvoj žáka
OAK	Splňuje	Neuvedeno	Splňuje	Splňuje
COPK	Splňuje	Neuvedeno	Neuvedeno	Neuvedeno
OATB (k. 2015)	Neuvedeno	Neuvedeno	Splňuje	Splňuje
OATB (k. 2017)	Neuvedeno	Splňuje	Splňuje	Splňuje
OAUH	Neuvedeno	Neuvedeno	Splňuje	Splňuje
SSS	Neuvedeno	Neuvedeno	Splňuje	Splňuje
SPVM	Splňuje	Neuvedeno	Splňuje	Splňuje
SJFV (k. 2014)	Neuvedeno	Neuvedeno	Splňuje	Splňuje
SJFV (k. 2015)	Neuvedeno	Neuvedeno	Neuvedeno	Splňuje
SSO	Neuvedeno	Splňuje	Splňuje	Splňuje
SPPZ	Neuvedeno	Splňuje	Neuvedeno	Splňuje
SSV	Splňuje	Neuvedeno	Splňuje	Splňuje
SSZ	Splňuje	Splňuje	Splňuje	Neuvedeno
SFMP	Neuvedeno	Neuvedeno	Splňuje	Neuvedeno
SGOZ	Neuvedeno	Neuvedeno	Splňuje	Splňuje
SHK	Neuvedeno	Neuvedeno	Splňuje	Splňuje
SHZ	Neuvedeno	Splňuje	Splňuje	Neuvedeno
SOT	Nesplňuje	Splňuje	Splňuje	Splňuje
SKK	Splňuje	Neuvedeno	Splňuje	Splňuje
SSM	Splňuje	Splňuje	Splňuje	Splňuje
SPSZ	Neuvedeno	Neuvedeno	Splňuje	Splňuje
SPVV	Neuvedeno	Neuvedeno	Splňuje	Neuvedeno
SPHZ	Splňuje	Splňuje	Splňuje	Splňuje
SSSO	Neuvedeno	Splňuje	Splňuje	Splňuje
SUU	Neuvedeno	Splňuje	Splňuje	Splňuje
SZVZ	Neuvedeno	Neuvedeno	Neuvedeno	Splňuje
SZK	Splňuje	Neuvedeno	Neuvedeno	Neuvedeno
TSVK	Neuvedeno	Neuvedeno	Splňuje	Neuvedeno
VSPS	Neuvedeno	Neuvedeno	Splňuje	Splňuje
VOPS	Neuvedeno	Neuvedeno	Splňuje	Neuvedeno

Zdroj: vlastní analýza inspekčních zpráv České školní inspekce

V tabulce 5 je věnována pozornost plnění kritérií z oblasti vzdělávacích výsledků u jednotlivých středních škol. Jak z informací vyplývá, tak opět převažuje ten nedostatek, že všechny školy nezískávají stejnou zpětnou vazbu na svoji činnost v rámci plnění těchto kritérií.

Tabulka 5- Střední školy vzdělávací výsledky

	Kritéria – vzdělávací výsledky žáků			
	Reakce	Výsledky očekávání vůči	Motivace	Hodnocení úspěšnosti
OAK	Splňuje	Neuvedeno	Splňuje	Nesplňuje (či částečně splňuje)
COPK	Splňuje	Splňuje	Částečně splňuje	Splňuje
OATB (k. 2015)	Splňuje	Neuvedeno	Částečně splňuje	Splňuje
OATB (k. 20717)	Splňuje	Neuvedeno	Částečně splňuje	Neuvedeno
OAUH	Splňuje	Splňuje	Částečně splňuje	Neuvedeno
SSS	Splňuje	Neuvedeno	Neuvedeno	Neuvedeno
SPVM	Splňuje	Neuvedeno	Částečně splňuje	Neuvedeno
SJFV (k. 2014)	Splňuje	Neuvedeno	Nesplňuje	Neuvedeno
SJFV (k. 2015)	Neuvedeno	Neuvedeno	Neuvedeno	Neuvedeno
SSO	Neuvedeno	Neuvedeno	Částečně splňuje	Neuvedeno
SPPZ	Částečně splňuje	Neuvedeno	Splňuje	Splňuje
SSV	Splňuje	Splňuje	Splňuje	Splňuje
SSZ	Splňuje	Neuvedeno	Splňuje	Splňuje
SFMP	Splňuje	Neuvedeno	Neuvedeno	Neuvedeno
SGOZ	Splňuje	Neuvedeno	Částečně splňuje	Splňuje
SHK	Splňuje	Neuvedeno	Neuvedeno	Neuvedeno
SHZ	Splňuje	Neuvedeno	Neuvedeno	Neuvedeno
SOT	Nesplňuje	Neuvedeno	Splňuje	Nesplňuje (či částečně splňuje)
SKK	Splňuje	Splňuje	Splňuje	Splňuje
SSM	Splňuje	Neuvedeno	Částečně splňuje	Neuvedeno
SPSZ	Neuvedeno	Neuvedeno	Neuvedeno	Neuvedeno
SPVV	Splňuje	Neuvedeno	Částečně splňuje	Splňuje
SPHZ	Neuvedeno	Neuvedeno	Neuvedeno	Splňuje
SSSO	Neuvedeno	Neuvedeno	Částečně splňuje	Splňuje
SUU	Splňuje	Neuvedeno	Splňuje	Splňuje
SZVZ	Splňuje	Neuvedeno	Splňuje	Neuvedeno
SZK	Splňuje	Neuvedeno	Neuvedeno	Neuvedeno
TSVK	Splňuje	Neuvedeno	Splňuje	Splňuje
VSPS	Splňuje	Neuvedeno	Splňuje	Splňuje
VOPS	Splňuje	Neuvedeno	Neuvedeno	Neuvedeno

Zdroj: vlastní analýza inspekčních zpráv České školní inspekce

V rámci kritérií podpory žákům je opět zřejmé, že Česká školní inspekce neposkytuje jednotné informace o všech kritériích a v některých případech vynechává jejich hodnocení. Opět například Střední škola Josefa Sousedíka v této oblasti nebyla vůbec hodnocena. Zatímco, některé jiné školy byly hodnocené úplně ve všech kritériích v této oblasti (tj. například Obchodní akademie Tomáše Bati).

Tabulka 6- Střední školy podpora žákům

	Kritéria – podpora žákům při vzdělávání (rovné příležitosti)		
	Rovné příležitosti	Podpora	Integrace
OAK	Splňuje	Splňuje	Splňuje
COPK	Splňuje	Splňuje	Splňuje
OATB (k. 2015)	Splňuje	Splňuje	Splňuje
OATB (k. 2017)	Splňuje	Splňuje	Neuvedeno
OAUH	Splňuje	Splňuje	Splňuje
SSS	Neuvedeno	Splňuje	Splňuje
SPVM	Splňuje	Splňuje	Splňuje
SJFV (k. 2014)	Neuvedeno	Splňuje	Neuvedeno
SJFV (k. 2015)	Neuvedeno	Neuvedeno	Neuvedeno
SSO	Splňuje	Neuvedeno	Neuvedeno
SPPZ	Splňuje	Splňuje	Splňuje
SSV	Splňuje	Splňuje	Splňuje
SSZ	Splňuje	Splňuje	Splňuje
SFMP	Splňuje	Neuvedeno	Neuvedeno
SGOZ	Splňuje	Splňuje	Splňuje
SHK	Splňuje	Splňuje	Splňuje
SHZ	Splňuje	Neuvedeno	Splňuje
SOT	Splňuje	Nesplňuje	Neuvedeno
SKK	Splňuje	Splňuje	Splňuje
SSM	Splňuje	Splňuje	Splňuje
SPSZ	Splňuje	Splňuje	Splňuje
SPVV	Splňuje	Splňuje	Splňuje
SPHZ	Splňuje	Splňuje	Splňuje
SSSO	Splňuje	Splňuje	Splňuje
SUU	Splňuje	Splňuje	Splňuje
SZVZ	Splňuje	Splňuje	Splňuje
SZK	Splňuje	Splňuje	Splňuje
TSVK	Splňuje	Splňuje	Splňuje
VSPS	Splňuje	Splňuje	Splňuje
VOPS	Splňuje	Splňuje	Splňuje

Zdroj: vlastní analýza inspekčních zpráv České školní inspekce

Předcházející tabulky potvrzují, že existuje značná nesourodost v rámci toho, jak jsou střední školy informované o svojí činnosti ze strany České školní inspekce. Existuje řada kritérií, které inspekční zprávy zcela opomíjí, což je potom problémem pro danou školu – v případě, kdy požaduje zpětnou vazbu a chce se zlepšovat – nemá k tomu prostor, protože některé oblasti nejsou hodnocené.

Z tabulky 7 je zřejmé, jestli inspekční zprávy jednotlivá kritéria hodnotí u gymnázií. K takovému hodnocení opět plnohodnotně nedochází a některá gymnázia v oblasti kritérií koncepce, a rámec školy plnohodnotnou zpětnou vazbu nezískávají.

Tabulka 7- Gymnázia koncepce a rámec školy

	Kritéria – koncepce a rámec školy				
	Gvize	GŠVP	Gparticipace	Gbezpečnost	Gspolupráce
GK	Splňuje	Splňuje	Neuvedeno	Splňuje	Splňuje
AGK	Splňuje	Splňuje	Neuvedeno	Splňuje	Splňuje
MGS	Splňuje	Splňuje	Splňuje	Splňuje	Splňuje
GUH	Splňuje	Splňuje	Neuvedeno	Splňuje	Splňuje
GO	Splňuje	Splňuje	Neuvedeno	Splňuje	Splňuje
GZ	Neuvedeno	Neuvedeno	Neuvedeno	Splňuje	Splňuje
GJZ (k. 2013)	Splňuje	Splňuje	Neuvedeno	Splňuje	Splňuje
GJZ (k. 2015)	Neuvedeno	Neuvedeno	Neuvedeno	Splňuje	Neuvedeno

Zdroj: vlastní analýza inspekčních zpráv České školní inspekce

Tabulka 8 je věnována pozornost na plnění kritérií v oblasti pedagogického vedení školy. I v tomto případě se potvrzuje, že některá kritéria nejsou vůbec hodnocená a existují rozdíly v tom, jak je přístupováno k jejich hodnocení a zveřejnění informací o jejich podobě.

Tabulka 8- Gymnázia pedagogické vedení školy

	Kritéria – pedagogické vedení školy				
	Gsebehodnocení	Gklima	Gpéče o pedagogy	Gmateriální podmínky	Grozvoj vedení
GK	Splňuje	Neuvedeno	Splňuje	Splňuje	Splňuje
AGK	Splňuje	Splňuje	Splňuje	Splňuje	Splňuje
MGS	Splňuje	Splňuje	Splňuje	Splňuje	Splňuje
GUH	Splňuje	Neuvedeno	Splňuje	Splňuje	Splňuje
GO	Splňuje	Neuvedeno	Splňuje	Splňuje	Splňuje
GZ	Splňuje	Neuvedeno	Splňuje	Splňuje	Splňuje
GJZ (k. 2013)	Neuvedeno	Neuvedeno	Splňuje	Splňuje	Neuvedeno
GJZ (k. 2015)	Splňuje	Neuvedeno	Neuvedeno	Splňuje	Neuvedeno

Zdroj: vlastní analýza inspekčních zpráv České školní inspekce

V rámci informování o kvalitě pedagogického sboru však nejsou u gymnázií výrazné rozdíly. Část kritérií opět není vůbec hodnocena (resp. uváděna), ale zároveň se nevyskytují velké rozdíly mezi jednotlivými školami.

Tabulka 9- Gymnázia kvalita pedagogického sboru

	Kritéria – kvalita pedagogického sboru				
	Gkvalifikace	Gvstřícnost	Gspolupráce	Grozvoj demokracie	Gzájem o rozvoj
GK	Splňuje	Splňuje	Neuvedeno	Neuvedeno	Splňuje
AGK	Splňuje	Neuvedeno	Neuvedeno	Neuvedeno	Splňuje
MGS	Splňuje	Splňuje	Neuvedeno	Neuvedeno	Splňuje
GUH	Splňuje	Neuvedeno	Neuvedeno	Neuvedeno	Splňuje
GO	Splňuje	Neuvedeno	Neuvedeno	Neuvedeno	Splňuje
GZ	Splňuje	Neuvedeno	Neuvedeno	Neuvedeno	Splňuje
GJZ (k. 2013)	Splňuje	Neuvedeno	Neuvedeno	Neuvedeno	Neuvedeno
GJZ (k. 2015)	Splňuje	Neuvedeno	Neuvedeno	Neuvedeno	Neuvedeno

Zdroj: vlastní analýza inspekčních zpráv České školní inspekce

Tabulka 10 představuje situaci v rámci kritérií výuka. I zde platí, že je situace obdobná u všech škol, a tedy v tomto případě se v rámci činnosti České školní inspekce nevyskytují výrazné rozdíly v hodnocení škol, ale opět v některých případech není uvedeno kritériem. Pouze Gymnázium a Jazyková škola je v tomto směru zcela opomíjena a nezískává téměř žádnou zpětnou vazbu na plnění kritérií v oblasti výuky.

Tabulka 10- Gymnázia výuka

	Kritéria – výuka			
	Gsystematičnost	Gvyužití strategií	Gsledování pokroku	Grozvoj žáka
GK	Splňuje	Neuvedeno	Splňuje	Splňuje
AGK	Splňuje	Splňuje	Splňuje	Splňuje
MGS	Splňuje	Splňuje	Splňuje	Splňuje
GUH	Splňuje	Splňuje	Splňuje	Splňuje
GO	Splňuje	Splňuje	Splňuje	Splňuje
GZ	Splňuje	Splňuje	Splňuje	Splňuje
GJZ (k. 2013)	Neuvedeno	Neuvedeno	Neuvedeno	Neuvedeno
GJZ (k. 2015)	Neuvedeno	Neuvedeno	Neuvedeno	Splňuje

Zdroj: vlastní analýza inspekčních zpráv České školní inspekce

V tabulce 11 je pozornost soustředěna na předávání informací souvisejících s kritériem vzdělávacích výsledků žáků. Většinu kritérií z této oblasti inspekční zprávy vůbec neuvádějí, tedy pro všechny školy panují stejné podmínky v tomto ohledu. Ovšem tento stav je nutné hodnotit samozřejmě negativně.

Tabulka 11- Gymnázia vzdělávací výsledky žáků

	Kritéria – vzdělávací výsledky žáků			
	Greakce	Gvýsledky vůči očekávání	Gmotivace	Ghodnocení úspěšnosti
GK	Splňuje	Splňuje	Splňuje	Neuvedeno
AGK	Splňuje	Neuvedeno	Neuvedeno	Neuvedeno
MGS	Splňuje	Neuvedeno	Neuvedeno	Neuvedeno
GUH	Splňuje	Neuvedeno	Splňuje	Neuvedeno
GO	Splňuje	Neuvedeno	Neuvedeno	Neuvedeno
GZ	Splňuje	Neuvedeno	Neuvedeno	Neuvedeno
GJZ (k. 2013)	Neuvedeno	Neuvedeno	Neuvedeno	Neuvedeno
GJZ (k. 2015)	Splňuje	Neuvedeno	Splňuje	Neuvedeno

Zdroj: vlastní analýza inspekčních zpráv České školní inspekce

Z hlediska oblasti kritérií podpory žákům panují u gymnázií nejpříznivější podmínky, protože jsou předávány informace o plnění všech těchto kritérií, a také je všechna gymnázia splňují. Takováto situace by měla být inspirací pro další činnost České školní inspekce.

Tabulka 12- Gymnázia podpora žákům

	Kritéria – podpora žákům při vzdělávání (rovné příležitosti)		
	Grovné příležitosti	Gpodpora	Gintegrace
GK	Splňuje	Splňuje	Splňuje
AGK	Splňuje	Splňuje	Splňuje
MGS	Splňuje	Splňuje	Splňuje
GUH	Splňuje	Splňuje	Splňuje
GO	Splňuje	Splňuje	Splňuje
GZ	Splňuje	Splňuje	Splňuje
GJZ (k. 2013)	Splňuje	Splňuje	Splňuje
GJZ (k. 2015)	Splňuje	Splňuje	Splňuje

Zdroj: vlastní analýza inspekčních zpráv České školní inspekce

Na základě těchto informací lze provést vyhodnocení realizované analýzy.

4.3. Vyhodnocení analýzy

Vyhodnocení analýzy je realizováno prostřednictvím souhrnných tabulek a relativních četností jednotlivých variant u kritérií (tj. jestli dle zprávy škola kritérium splňuje, částečně splňuje, či to není uvedeno). Jde o souhrnné výsledky za všechny sledované školní instituce, ale při dodržení rozdělení na střední školy a gymnázia.

Z analýzy hodnocení koncepce a rámce školy vyplývá, že nejčastěji nedochází k uvedení kritéria participace (tj. v 50 % případů) a vize (tj. v 30 % případů). Jde o kritérium fungování školy podle jasných pravidel umožňujících konstruktivní komunikaci všech aktérů (vedení, pedagogové, rodiče) a jejich participaci na chodu školy, resp. jasně formulované vize a realistické strategie rozvoje, kterou pedagogové sdílejí a naplňují. U ostatních kritérií pak převažuje, že je školy splňují.

Tabulka 13- Střední školy hodnocení koncepce a rámec školy

	Kritéria – koncepce a rámec školy				
	Vize	ŠVP	Participace	Bezpečnost	Spolupráce
Splňuje	57 %	73%	43%	93%	97%
Částečně splňuje	7 %	10%	3%	7%	0%
Neuvedeno	30%	13%	50%	0%	3%
Nesplňuje	7%	3%	3%	0%	0%

Zdroj: vlastní analýza inspekčních zpráv České školní inspekce

V případě kritérií pedagogického vedení školy u středních škol bylo zjištěno, že se velmi často neuvádí informace o kritériích sebehodnocení (tj. v 30 % případů), klima (tj. v 57 % případů) či péče o pedagogy (tj. v 37 % případů), a také je významnější podíl neuvedených informací u kritéria rozvoj vedení (tj. 17 % případů), tedy převážná většina těchto kritérií není nikterak řešena v rámci obsahu inspekčních zpráv. Zejména problematické je neuvádění toho, jestli vedení školy aktivně vytváří zdravé školní klima – pečuje o vztahy mezi pedagogy, žáky i vzájemné vztahy mezi pedagogy a žáky a jejich rodiči a o vzájemnou spolupráci všech aktérů.

Tabulka 14- Střední školy pedagogické vedení školy

	Kritéria – pedagogické vedení školy				
	Sebehodnocení	Klima	Péče o pedagogy	Materiální podmínky	Rozvoj vedení
Splňuje	60%	40%	57%	93%	80%
Částečně splňuje	3%	0%	0%	3%	0%
Neuvedeno	30%	57%	37%	3%	17%
Nesplňuje	7%	3%	7%	0%	3%

Zdroj: vlastní analýza inspekčních zpráv České školní inspekce

Z přehledu výsledků středních škol u kritéria hodnocení kvality pedagogického sboru vyplývá, že ve 100 % případů není uváděno kritérium rozvoj demokracie, tj. jestli pedagogové podporují rozvoj demokratických hodnot a občanské angažovanosti. Dále se ve výraznější míře neobjevuje hodnocení, jestli pedagogové aktivně spolupracují a poskytují si vzájemně podporu a zpětnou vazbu (tj. kritérium aktivní spolupráce v 77 % případů). Za problematické lze považovat i neuvádění informace o plnění kritéria vstřícnost, jestli je důsledně pedagogem uplatňován vstřícný a respektující přístup při komunikaci s žáky, rodiči a kolegy (tj. v 37 % případů).

Tabulka 15- Střední školy hodnocení kvalita pedagogického sboru

	Kritéria – kvalita pedagogického sboru				
	Kvalifikace	Vstřícnost	Aktivní spolupráce	Rozvoj demokracie	Zájem o rozvoj
Splňuje	87%	63%	17%	0%	77%
Částečně splňuje	7%	0%	0%	0%	0%
Neuvedeno	3%	37%	77%	100%	20%
Nesplňuje	3%	0%	7%	0%	3%

Zdroj: vlastní analýza inspekčních zpráv České školní inspekce

V rámci dalšího zkoumání byla posuzována přítomnost kritérií výuky u středních škol. Bylo zjištěno, že většina inspekčních zpráv neuvádí informace o kritériích systematickosti (tj. 67 % případů), využití strategií (tj. 67 % případů), či rozvoj žáka (tj. 73 % případů). To jsou kritéria související s tím, jestli pedagogové systematicky promyšlejí a připravují výuku v souladu s vědomostními, dovednostními či postojeovými cíli definovanými v kurikulárních dokumentech školy a potřebami žáků, dále jestli využívají pedagogové široké spektrum výchovně-vzdělávacích strategií pro plnění stanovených cílů, či se pedagogové ve svojí práci soustředí na sociální a osobnostní rozvoj žáků.

Tabulka 16- Střední školy hodnocení výuky

	Kritéria – výuka			
	Systematicčnost	Využití strategií	Sledování pokroku	Rozvoj žáka
Splňuje	30%	33%	83%	27%
Částečně splňuje	0%	0%	0%	0%
Neuvedeno	67%	67%	17%	73%
Nesplňuje	3%	0%	0%	0%

Zdroj: vlastní analýza inspekčních zpráv České školní inspekce

Jako další došlo k šetření o přítomnosti zmínek o kritériích hodnocení vzdělávacích výsledků žáků středních škol. Za nejproblematictější lze označit neuvádění kritéria výsledky vůči očekávání v 87 % případů (tj. jestli výsledky vzdělávání žáků odpovídají očekávaným výsledkům podle vzdělávacích programů), dále kritérium hodnocení úspěšnosti, kdy v 50 % případů není uvedeno, jestli škola sleduje a vyhodnocuje úspěšnost žáků v průběhu, při ukončování vzdělávání a v dalším vzdělávání či profesní dráze, a aktivně s výsledky pracuje v zájmu zkvalitnění vzdělávání. Ve 30 % případů také není uváděno, jestli jsou žáci školy motivováni k dosahování dobrých výsledků a projevují sociální a osobnostní kompetence a občanské hodnoty.

Tabulka 17- Střední školy hodnocení vzdělávací výsledky žáků

	Kritéria – vzdělávací výsledky žáků			
	Reakce	Výsledky vůči očekávání	Motivace	Hodnocení úspěšnosti
Splňuje	77%	13%	33%	43%
Částečně splňuje	3%	0%	33%	0%
Neuvedeno	17%	87%	30%	50%
Nesplňuje	3%	0%	3%	7%

Zdroj: vlastní analýza inspekčních zpráv České školní inspekce

Dále bylo sledováno zveřejnění informací o podpoře žáků středních škol při vzdělávání (zejména s ohledem na rovné příležitosti). Inspekční zprávy se většinou tomuto tématu věnují. Nejčastěji nedochází k uvedení informací o kritériu integrace, a to ve 20 % případů, kdy není uvedeno, jestli škola věnuje patřičnou pozornost osobnostnímu rozvoji žáků, rozvíjí u nich otevřenost, toleranci a respekt vůči jinakosti a dbá na to, aby žádný žák nebyl vyčleňován z kolektivu.

Tabulka 18- Střední školy hodnocení podpory žákům při vzdělávání

	Kritéria – podpora žákům při vzdělávání (rovné příležitosti)		
	Rovné příležitosti	Podpora	Integrace
Splňuje	90%	83%	80%
Částečně splňuje	0%	0%	0%
Neuvedeno	10%	13%	20%
Nesplňuje	0%	3%	0%

Zdroj: vlastní analýza inspekčních zpráv České školní inspekce

Dále se lze v rámci výsledků věnovat výsledkům u gymnázií. Z hlediska kritérií koncepce a rámce školy nedochází ve většině případů (tj. 88 % případů) k uvedení informace o kritériu Gparticipace, což je informace, jestli škola funguje podle jasných pravidel umožňujících konstruktivní komunikaci všech aktérů a jejich participaci na chodu školy. Čtvrtina inspekčních zpráv (tj. 25 %) pak neuvádí informaci o kritériích Gvize a GŠVP (tj. jestli má škola jasně formulovanou vizi a realistickou strategii rozvoje, které pedagogové sdílejí a naplňují, či jestli vzdělávací program vychází z vize a strategie rozvoje školy, je v souladu s kurikulárními dokumenty a jeho cíle jsou srozumitelné pro pedagogy i rodiče.

Tabulka 19- Gymnázia hodnocení koncepce a rámec školy

	Kritéria – koncepce a rámec školy				
	Gvize	GŠVP	Gparticipace	Gbezpečnost	Gspolupráce
Splňuje	75%	75%	13%	100%	88%
Neuvedeno	25%	25%	88%	0%	13%
Nesplňuje	0%	0%	0%	0%	0%

Zdroj: vlastní analýza inspekčních zpráv České školní inspekce

V dalším šetření bylo hodnoceno uvádění informací o kritériích v souvislosti s pedagogickým vedením školy. Zde nejsou (v největší míře) zveřejňované informace o kritériu Gklima v 75 % případů (tj. vedení školy aktivně vytváří zdravé školní klima), či Grozvoj vedení v 25 % (tj. vedení školy klade důraz na vlastní profesní rozvoj).

Tabulka 20- Gymnázia hodnocení pedagogického vedení školy

	Kritéria – pedagogické vedení školy				
	Gsebehodnocení	Gklima	Gpéče o pedagogy	Gmateriální podmínky	Grozvoj vedení
Splňuje	88%	25%	88%	100%	75%
Neuvedeno	13%	75%	13%	0%	25%
Nesplňuje	0%	0%	0%	0%	0%

Zdroj: vlastní analýza inspekčních zpráv České školní inspekce

Z hlediska kritérií kvality pedagogického sboru se v inspekčních zprávách z vybraných gymnázií neobjevují vůbec (tj. ve 100 % případů) informace o kritériu Gspolupráce a Grozvoj demokracie, tedy jestli pedagogové aktivně spolupracují a poskytují si vzájemně podporu a zpětnou vazbu, či jestli pedagogové podporují rozvoj demokratických hodnot a občanské angažovanosti. Za problematické lze označit i nezveřejňování informací o kritériu Gvstřícnost v 75 % případů, tedy pedagogové důsledně uplatňují při komunikaci s žáky, rodiči a kolegy vstřícný, respektující přístup.

Tabulka 21- Gymnázia hodnocení kvality pedagogického sboru

	Kritéria – kvalita pedagogického sboru				
	Gkvalifikace	Gvstřícnost	Gspolupráce	Grozvoj demokracie	Gzájem o rozvoj
Splňuje	100%	25%	0%	0%	75%
Neuvedeno	0%	75%	100%	100%	0%
Nesplňuje	0%	0%	0%	0%	0%

Zdroj: vlastní analýza inspekčních zpráv České školní inspekce

Z hlediska hodnocení kritéria výuky došlo ke zjištění, že se ve větší míře neuvádí informace o kritériu Gvyužití strategií (tj. v 38 % případů), tedy jestli pedagogové využívají široké spektrum výchovně-vzdělávacích strategií pro naplnění stanovených cílů. Dále čtvrtina inspekčních zpráv (tj. 25 %) neuvádí informace o kritériu Gsystematičnost či Gsledování pokroku, tedy jestli pedagogové systematicky promýšlejí a připravují výuku, nebo sledují systematicky vzdělávací pokrok každého žáka a při plánování a realizaci výuky zohledňují individuální potřeby žáků.

Tabulka 22- Gymnázia hodnocení výuky

	Kritéria – výuka			
	Gsystematičnost	Gvyužití strategií	Gsledování pokroku	Grozvoj žáka
Splňuje	75%	63%	75%	88%
Neuvedeno	25%	38%	25%	13%
Nesplňuje	0%	0%	0%	0%

Zdroj: vlastní analýza inspekčních zpráv České školní inspekce

Jako další bylo sledování zveřejnění informací o plnění kritérií v souvislosti hodnocením vzdělávacích výsledků žáků gymnázií. Ve 100 % případů nejsou uvedené informace o kritériu Ghodnocení úspěšnosti, tedy jestli škola sleduje a vyhodnocuje úspěšnost žáků v průběhu, při ukončování vzdělávání a v dalším vzdělávání či profesní dráze, aktivně s výsledky pracuje. I další kritéria (tj. Gvysledky vůči očekávání v 88 % případů, Gmotivace v 63 % případů) nejsou hodnocena. Jedná se o kritéria výsledky vzdělávání žáků odpovídají očekávaným výsledkům podle vzdělávacích programů, či žáci školy jsou motivováni k dosahování dobrých výsledků a projevují sociální a osobnostní kompetence a občanské hodnoty.

Tabulka 23- Gymnázia hodnocení vzdělávacích výsledků žáků

	Kritéria – vzdělávací výsledky žáků			
	Greakce	Gvysledky vůči očekávání	Gmotivace	Ghodnocení úspěšnosti
Splňuje	88%	12 %	37 %	0%
Neuvedeno	12 %	88%	63%	100%
Nesplňuje	0%	0%	0%	0%

Zdroj: vlastní analýza inspekčních zpráv České školní inspekce

Jako poslední bylo hodnoceno zveřejnění informací v rámci kritéria hodnocení podpory žákům při vzdělávání. Zde se neobjevil žádný nedostatek a zkoumaná gymnázia naplňují všechna kritéria s tímto související.

Tabulka 24- Gymnázia hodnocení podpory žákům při vzdělávání

	Kritéria – podpora žákům při vzdělávání (rovné příležitosti)		
	Grovné příležitosti	Gpodpora	Gintegrace
Splňuje	100%	100%	100%
Neuvedeno	0%	0%	0%
Nesplňuje	0%	0%	0%

Zdroj: vlastní analýza inspekčních zpráv České školní inspekce

Z přehledu těchto informací se potvrzuje i prostřednictvím kvantifikace výsledků, že je činnost České školní inspekce v tomto směru nedostatečná a neefektivní. Školským institucím není předávána relevantní a plnohodnotná zpětná vazba, která by mohla způsobit, že dojde k jejich zlepšování. Právě zlepšování je přitom základním výstupem evaluace, a tedy nelze konstatovat, že je evaluace ze strany České školní inspekce pozitivně realizována, když dochází k takovým nedostatkům.

V rámci vyhodnocení informací z analýzy lze odpovědět na výzkumné otázky.

- Čemu inspekční zprávy České školní inspekce ve Zlínském kraji věnují nejvíce prostoru?

Tematicky se inspekční zprávy nejvíce věnují právě popisu současného stavu v různých oblastech. To znamená, že nedochází k aktivní práci s jednotlivými oblastmi kritérií a spíše je využito nahodilého postupu a přístupu. Školy tímto nezískávají standardizované hodnocení, ale každá škola obdrží individuální hodnocení, z kterého si nemusí odnést plnohodnotnou zpětnou vazbu, protože jsou některé oblasti ignorované.

- V kolika inspekčních zprávách České školní inspekce ve Zlínském kraji jsou uvedeny výtky (problémy)?

Na základě zhodnocení obsahu závěrečné kapitoly z každé inspekční zprávy bylo zjištěno, že nějaká výtka/problém je uvedena ve 22 inspekčních zprávách z celkového počtu zkoumaných 30 zpráv, tedy v 73,33 % případů. Jedná se o školy Arcibiskupské gymnázium Kroměříž, Gymnázium Otrokovice, Masarykovo gymnázium Vsetín, Soukromá střední škola Štěpnická, Středisko praktického vyučování Merkur, Obchodní akademie Tomáše Bati (2x), Obchodní akademie Kroměříž, Střední škola gastronomie a obchodu Zlín, Střední průmyslová škola strojnická Vsetín, Střední škola filmová, multimediální a počítačových technologií, Střední průmyslová škola Zlín, Střední průmyslová škola polytechnická, Střední odborná škola Josefa Sousedíka (2x), Střední škola Kostka, Vyšší odborná škola potravinářská Kroměříž, Tauferova střední odborná škola veterinární Kroměříž, Vyšší odborná škola pedagogická a sociální, Střední uměleckoprůmyslová škola Uherské Hradiště, Střední škola MESIT, Střední škola podnikatelská a Vyšší odborná škola Kroměříž.

To znamená, že v 26,67 % případů nejsou uvedené žádné výtky. Jaký však má smysl, když školní instituce nezíská zpětnou vazbu ohledně toho, co by měla zlepšit? Tímto se opět potvrzuje, že dochází k nedostatečné evaluaci. Právě pedagogická evaluace má zlepšovat kvalitu ve školách, což nelze, když Česká školní inspekce žádné výtky neuvádí. Šlo by namítnout, že jde o pozitivní výsledek, když více než čtvrtina škol prochází hodnocením bez

výtek, ale toto opět není v souladu s účelem evaluace. Spíše to poukazuje na nedostatečnou činnost České školní inspekce, ať už v rámci hodnocení, nebo zveřejnění výsledků.

- Které výtky jsou nejčastější v inspekčních zprávách České školní inspekce ve Zlínském kraji? Liší se typy výtek v inspekčních zprávách z hlediska typů škol? Jaké je tematické zaměření inspekčních zpráv?

Nejčastější výtky nelze identifikovat. Z hlediska komparace mezi středními školami a gymnázii bylo zjištěno, že se většinou u gymnázií žádné výtky neobjevují a školy jsou hodnocené pouze pozitivně. Tematicky se inspekční zprávy zaměřují zejména na posouzení aktuálního stavu, ale zároveň z tohoto nevytvářejí žádné podstatné doporučení pro budoucí rozvoj. Pokud ano, tak jde spíše o obecné formulace. Popřípadě je zmíněna například pouze jedna výtka, a tedy není identifikováno více výtek, jejichž řešení by přispělo ke zlepšení výkonnosti školní instituce. Školy tak v podstatě pouze obdrží hodnocení toho, jestli je u nich vše v pořádku, ale chybí prostor pro poskytnutí návrhů na budoucí rozvoj instituce, poradenství v tomto směru.

- Do jakých skupin lze výtky z inspekčních zpráv České školní inspekce ve Zlínském kraji rozdělit (tematicky dle kritérií)?

Z tematického hlediska nelze rozdělit výtky do žádných skupin, protože u každé školy odpovídají aktuální situaci a stavu dané instituce. Přitom, existují skupiny kritérií, které mají být v jednotlivých školách hodnocené. Pokud by došlo ke standardizaci těchto kritérií a výsledků, tak by bylo možné provést i kategorizaci těchto výtek do skupin. Současná praxe České školní inspekce však nedbá na jednotlivé kategorie (jak vyplývá z předcházejících informací), takže nelze ani dané výtky zařazovat do jednotlivých kategorií.

- Jaká kritéria nejsou uváděna v inspekčních zprávách České školní inspekce ve Zlínském kraji?

Přehled kritérií, která nejsou většinou uváděné v inspekčních zprávách lze získat z předcházejícího textu práce. Jde zejména o kritéria v oblasti spolupráce a rozvoje demokracie, a to bez rozdílu mezi školami (z hlediska střední škola x gymnázium).

- Jaká kritéria školy (z hlediska obsahu inspekčních zpráv) většinou střední školy a gymnázia splňují/nesplňují?

U gymnázií splňují všechny školy kritéria v podobě (tj. 100 % splňuje):

- Gbezpečnost – škola je vstřícné a bezpečné místo pro žáky, jejich rodiče a pedagogy.
- Gmateriální podmínky – vedení školy usiluje o optimální materiální podmínky vzdělávání a pečuje o jejich účelné využívání.
- Gkvalifikace – pedagogové jsou pro svoji práci kvalifikovaní a odborně zdatní a ke své práci přistupují profesionálně.
- Grovné příležitosti – škola vytváří každému žákovi (jeho rodině) rovné příležitosti ke vzdělávání.
- Gpodpora – škola poskytuje účinnou podporu všem žákům s potřebou podpůrných opatření.
- Gintegrace – škola věnuje patřičnou pozornost osobnostnímu rozvoji žáků.

U středních škol splňují všechny školy kritéria v podobě (žádné z kritérií není plněno na 100 %, takže jsou uvedené nejvýraznější výsledky):

- Bezpečnost (93 % škol) – škola je vstřícné a bezpečné místo pro žáky, jejich rodiče a pedagogy.
- Spolupráce (97 % škol) – škola spolupracuje s vnějšími partnery.
- Materiální podmínky (93 % škol) – vedení školy usiluje o optimální materiální podmínky vzdělávání a pečuje o jejich účelné využívání.
- Rovné příležitosti (90 % škol) – škola vytváří každému žákovi a jeho rodině rovné příležitosti ke vzdělávání bez ohledu na jeho pohlaví, věk, etnickou příslušnost, kulturu, rodný jazyk, náboženství, rodinné zázemí, ekonomický status nebo speciální vzdělávací potřeby.

Ve školní středoškolské praxi pak nedochází k výraznému nesplňování kritérií ze strany středních škol.

U gymnázií nebylo žádné takové kritérium identifikováno, což samozřejmě může být i tím, že řada kritérií není vůbec uvedena v rámci obsahu inspekčních zpráv (to platí i pro střední školy).

Celkové zhodnocení:

Prostřednictvím obsahové analýzy inspekčních zpráv bylo zjištěno několik zásadních nedostatků, které se vztahují k tomu, jakým způsobem Česká školní inspekce informuje o výsledcích kontrolní činnosti. Inspekční zprávy opomíjí některé faktory a nejsou příliš konkrétní. Pokud dochází k problémům, tak je to sice ve zprávách zmiňováno, ale spíše okrajově, a převažují informace o pozitivěch. Smyslem evaluace je přinášet podněty ke zlepšení, což tedy v tomto případě není naplňováno.

Z obecného hlediska má pedagogická evaluace úkoly v podobě zlepšování plánování, získávání přehledu o dosavadním úspěchu/neúspěchu, klást důraz na výsledky a prověřit, jestli došlo k naplnění očekávání financujících institucí, popř. posilovat spolupráci s partnery. (Klosterman, Giebel, Senyuva, 2014, s. 17-18)

Jak dané úkoly plní Česká školní inspekce lze nyní ohodnotit dle zde získaných informací. Je zřejmé, že výstupy z inspekčních zpráv naznačují, že situace není na ideální úrovni. Výstupy jsou nekompletní, nestandardizované a opomíjí některé oblasti zcela či částečně. Dané úkoly tedy nejsou plněné.

Hlavním a úplně základním cílem evaluace je přinášet ponaučení. Cílem je, aby evaluace byla poučná pro všechny zúčastněné osoby: aby jim otevřela cestu k dalším poznatkům a poskytla novou příležitost k učení evaluace. (Klosterman, Giebel, Senyuva, 2014, s. 15)

V tomto případě opět Česká školní inspekce neplní požadovanou úlohu evaluace a nikterak komplexně nepřispívá k získání ponaučení. Výstupy z kontrolní činnosti nejsou komplexní, a tedy není dosahováno plného potenciálu evaluace. Je však možné, že částečně aktuální podoba činnosti České školní inspekce přispívá ke zlepšení škol, ale zároveň není dosaženo úplného potenciálu.

Několika denní inspekce identifikuje například pouze jeden nedostatek, vytvoří jeden návrh na zlepšení, což nemůže být přínosné pro budoucí rozvoj školy. Je tedy nutná změna současného stavu. Z tohoto důvodu dochází k návrhům pro Českou školní inspekci.

Limity výzkumného šetření:

K limitům výzkumného šetření například patří, že došlo k volbě Zlínského kraje, tedy jsou zkoumané výstupy pouze z jednoho územního pracoviště České školní inspekce. Dále lze za limit považovat, že kritéria hodnocení posuzována požadavky ze školního roku 2018/2019, ale ke kontrolám docházelo v předcházejících letech (v letech 2013 až 2017). Jako další limit lze uvést, že se šetření zaměřilo na střední školy a gymnázia, tedy nedošlo ke zkoumání mateřských škol, základních škol apod. I přes dané limity lze považovat výsledky za relevantní a přínosné, protože se nedostatky často opakují a nelze konstatovat, že jsou těmito limity zkreslené.

5. NÁVRHY A DOPORUČENÍ PRO STŘEDOŠKOLSKOU PRAXI

Uvedené informace jsou dostačující k tomu, aby bylo možné definovat základní návrhy a doporučení pro Českou školní inspekci.

Vzhledem k předcházejícím informacím lze České školní inspekci doporučit následující návrhy:

- Eliminace subjektivního hodnocení
- Důraz na hodnocení či zmínku o stavu všech kritérií
- Definice výtek ke každé škole jako inspirace pro budoucí zlepšení

Eliminace subjektivního hodnocení:

U řady kritérií je zřejmé, že dochází k spíše jejich subjektivnímu hodnocení než hodnocení, které je podloženo kvantitativními údaji. Doporučuje se do hodnotícího procesu začlenit více kvantitativních údajů a statistik, na jejichž základě by vznikl prostor pro relevantnější hodnocení, a také by prostřednictvím kvantitativních informací bylo možné sledovat pokrok v čase, tedy jestli dochází ke zlepšení či zhoršení. Kvalitativních kritérií by měl být spíše menší počet.

Subjektivní hodnocení má řadu nevýhod a nelze hovořit o tom, že právě subjektivní hodnocení přinese pozitivní výsledky. Kvantifikace je prostředkem, jak nevýhody subjektivního hodnocení odstraňovat.

Důraz na hodnocení či zmínku o stavu všech kritérií:

Vynechávání kritérií v rámci hodnocení neumožňuje plnohodnotnou evaluaci s úplným potenciálem generování přínosů evaluace, tedy je nutné důsledně trvat na tom, aby zpráva z inspekce obsahovala hodnocení školní instituce na základě všech kritérií, které mají být hodnocené.

Mělo by dojít k vytvoření jednotné šablony pro hodnocení, kterou potom bude muset obsahovat každá zpráva z inspekce dané školy, aby se zajistila právě tato ambice.

Definice výtek ke každé škole jako inspirace pro budoucí zlepšení:

Výtky jsou uváděné sporadicky, což ovšem není v souladu s cílem evaluace – zlepšením. Bez definice výtek nelze podnikat kroky ke zlepšení a nelze zkvalitňovat stav vzdělávání. V závěru každé inspekční zprávy by mělo být dostatečný počet návrhů a doporučení ke zlepšení dané školní instituce. Dále lze v závěru zprávy zhodnotit, jak se daná instituce postavila k plnění doporučení z předcházející kontroly.

ZÁVĚR

Tato práce se zabývala obsahovou analýzou vybraných inspekčních zpráv České školní inspekce. Vzdělávací systém hraje klíčovou roli v rozvoji společnosti a státu, a tedy je nutné, aby byl neustále zdokonalován a zkvalitňován. Toto by měla zajišťovat právě i školní inspekce, která provádí evaluaci, čímž zlepšuje výkonnost.

Primárním cílem práce je na základě teoretických a praktických poznatků zhodnotit efektivnost činnosti České školní inspekce v rámci pedagogické evaluace středních škol a gymnázií ve vybraném kraji České republiky.

Cílem teoretické části práce bylo zhodnotit význam pedagogické evaluace v dnešním prostředí a význam České školní inspekce ve vzdělávacím systému České republiky.

Cílem praktické části bylo na základě obsahové analýzy zpracovat a vyhodnotit získaná data z inspekčních zpráv Zlínského kraje, včetně sestavení návrhů a doporučení pro zlepšení inspekční činnosti České školní inspekce na středních školách.

K těmto návrhům se řadí následující:

- Eliminace subjektivního hodnocení – tj. nahrazení kvalitativních kritérií kvantitativními kritérii, a to pro lepší hodnocení pokroku v čase, či zhoršení v čase.
- Důraz na hodnocení či zmínku o stavu všech kritérií – tj. důraz na využití všech předepsaných kritérií v rámci inspekční činnosti v jednotlivých školách.
- Definice výtek ke každé škole jako inspirace pro budoucí zlepšení – tj. důraz na stanovení doporučení ke zlepšení každé školní instituci, a to dle výsledků inspekční činnosti v dané škole.

Dílčím cílem práce bylo zhodnotit význam pedagogické evaluace v dnešním prostředí a význam České školní inspekce ve vzdělávacím systému České republiky. Evaluace v dnešním prostředí je velmi podstatná a hraje klíčovou úlohu při zdokonalování vzdělávacího systému. Na druhou stranu došlo ke zjištění zásadních nedostatků, které musí inspekce odstranit, aby její činnost byla skutečně dostatečně přínosná.

U řady kritérií, která mají být předmětem hodnocení dané školní instituce, se hodnocení pravděpodobně nerealizuje. To lze konstatovat na základě zjištění, že v inspekčních zprávách chybí informace o tom, jestli daná škola kritérium splňuje či nesplňuje. Tímto ztrácí celá evaluace svůj základní smysl. Tento stav podporuje argumentaci k přijetí základních změn, které povedou ke zlepšení činnosti České školní inspekce v budoucnosti.

Vzdělávací systém v České republice nemůže naplňovat svůj potenciál, když nemá dostatečnou zpětnou vazbu na svoji činnost, tedy nemůže ani realizovat nápravná opatření, aby došlo ke zlepšování jeho stavu. Uvedené návrhy a doporučení mají přispět k výraznému zlepšení aktuálního stavu.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

ARNSETH, Hans Christian, Ola ERSTAD, Libor JUHAŇÁK a Jiří ZOUNEK. *Pedagogika a nové výzvy výzkumu ICT: role digitálních technologií v každodenním životě a učení mládeže* [online]. *Studia paedagogicav.* 21, n. 1, p. 87–110, dub. 2016. ISSN 2336-4521. [cit. 2019-04-13]. Dostupné z: <http://www.phil.muni.cz/journals/index.php/studia-paedagogica/article/view/1231/1500>

ČABALOVÁ, Dagmar. *Pedagogika*. Praha: Grada Publishing, 2011. ISBN 9788024729930.

ČAPEK, Robert. *Třídní klima a školní klima*. Praha: Grada, 2010. *Pedagogika (Grada)*. ISBN 978-80-247-2742-4.

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE. *Inspekční zprávy České školní inspekce*.

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE. Kritéria hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání. *Www.csicr.cz/* [online]. 2018 [cit. 2019-02-19]. Dostupné z: https://www.csicr.cz/getattachment/cz/Dokumenty/Kriteria-hodnoceni/2018-2019-Kriteria-hodnoceni-podminek,-prubehu/Kriteria-hodnoceni-podminek,-prubehu-a-vysledku-vzdelavani_2018-2019.pdf

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE. Plán hlavních úkolů České školní inspekce na školní rok 2018/2019. *Www.csicr.cz/* [online]. 2018 [cit. 2019-02-07]. Dostupné z: https://www.csicr.cz/getattachment/cz/Dokumenty/Plan-hlavnich-ukolu/2018-2019-Plan-hlavnich-ukolu-Ceske-skolni-inspekce/Plan-hlavnich-ukolu-Ceske-skolni-inspekce_2018-2019.pdf

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE. ZÁKLADNÍ INFORMACE O ČESKÉ ŠKOLNÍ INSPEKCI. *Www.csicr.cz/* [online]. 2019 [cit. 2019-02-07]. Dostupné z: <https://www.csicr.cz/cz/ZAKLADNI-INFORMACE/O-nas>

DYTRTOVÁ, Radmila a Marie KRHUTOVÁ. *Učitel: příprava na profesi*. Praha: Grada, 2009. *Pedagogika (Grada)*. ISBN 978-80-247-2863-6.

DVOŘÁK, Dominik. *Česká základní škola: vícepřípadová studie*. Praha: Karolinum, 2010. ISBN 978-80-246-1896-8.

DVOŘÁKOVÁ, Miroslava. *Evaluace jako nástroj zjišťování kvality v dalším vzdělávání*. *Www.nuv.cz* [online]. 2011 [cit. 2019-02-07]. Dostupné z: <http://www.nuv.cz/t/evaluace-jako-nastroj-zjistovani-kvality-v-dalsim-vzdelavani>

FILIPE, Marlene N. M., Fernando A. F. FERREIRA a Sé SANTOS. A multiplecriteriainformationsystemforpedagogicalevaluation and professional development of teachers. *TheJournal of theOperationalResearch Society* [online]. 2015, vol. 66, no. 11, s. 1769-1782. ISSN 01605682.

HEŘMANOVÁ, Jana a Milan MACEK. *Metodika pro podporu tvorby školního vzdělávacího programu ve školských zařízeních pro zájmové vzdělávání*. 2., aktualiz. a rozš. vyd. V Praze: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, Odbor pro mládež, 2009. ISBN 978-80-86784-77-9.

JIREČKOVÁ, Ilona. Kritéria kvality školy z pohledu České školní inspekce a systémů řízení kvality ISO a CAF. *Pedagogická orientace*, 2011, 21.1: 70-84.

JIŘIČKA, Jan. Školy nechtějí mít strach z inspektorů, měli by jim více radit. <https://www.idnes.cz/> [online]. 2012 [cit. 2019-04-07]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/inspektori-by-meli-vice-radit-skolam.A121119_092203_domaci_jj

KEMETHOFER, David, Jan-Eric GUSTAFSSON a Herbert ALTRICHTER. Comparingeffects of schoolinspections in Sweden and Austria. *EducationalAssessment, Evaluation and Accountability* [online]. 2017, vol. 29, no. 4, s. 319-337. ISSN 18748597.

KLOOSTERMAN, Paul, Kerstin GIEBEL a Özgehan ŞENYUVA. *Pedagogická evaluace v práci s mládeží*. Praha: Dům zahraniční spolupráce, 2014. ISBN 978-80-87335-84-0.

NEZVALOVÁ, Danuše. Pedagogická evaluace. *Metodický portál: Články* [online]. 25. 10. 2006, [cit. 2019-02-07]. Dostupný z WWW:

<<https://clanky.rvp.cz/clanek/c/z/963/PEDAGOGICKA-EVALUACE.html>>. ISSN 1802-4785.

MAZURKIEWICZ, Grzegorz a Bartłomiej WALCZAK. EVALUACE JAKO DISKURZ. KOMUNIKACE A/VERSUS KONTROLA V NOVÉM MODELU SKOLNÍ INSPEKCE VPOLSKU/EVALUATION AS A DISCOURSE. COMMUNICATION AND/OR CONTROL IN THE NEW MODEL OF SCHOOL INSPECTION IN POLAND. *Studia Paedagogica* [online]. 2011, vol. 16, no. 2, s. 109-129. ISSN 18037437.

SLAVÍK, Milan. *Vysokoškolská pedagogika*. Praha: Grada, 2012. Pedagogika (Grada). ISBN 978-80-247-4054-6.

STROUHAL, M, a STECH, Stanislav et al. *Vzdělání a Dnešek*. Prague: Karolinum Press, 2017.

POTUZNÍKOVÁ, Eva, Veronika LOKAJČKOVÁ a Tomáš JANÍK. Mezinárodní srovnávací výzkumy školníhovědelávání v České republice: zjištění a výzvy. *Pedagogická Orientace* [online]. 2014, vol. 24, no. 2, s. 185-221. ISSN 12114669.

RAFAILA, Elena. THE ROLE OF COMMUNICATION IN DIDACTIC EVALUATION. *EuromentorJournal* [online]. 2015, vol. 6, no. 3, s. 54-59. ISSN 2068780X.

VALIŠOVÁ, Alena, Hana KASÍKOVÁ a Miroslav BUREŠ. *Pedagogika pro učitele. 2., rozš. a aktualiz. vyd.* Praha: Grada, 2011. Pedagogika (Grada). ISBN 978-80-247-3357-9.

Vast'atková, Jana Poláchová, DocMgr, PhD a Prásilová, Michaela, DocPhDr, PhD. CONCEPT OF CZECH SCHOOL AUTONOMY. *Acta Prosperitatis* [online]. 2015, no. 6, s. 126-134,158-159. ISSN 16916077.

SEZNAM OBRÁZKŮ A TABULEK

Tabulka 1 - Střední školy koncepce a rámec školy	45
Tabulka 2 - Střední školy pedagogické vedení školy	46
Tabulka 3 - Střední školy kvalita pedagogického sboru.....	47
Tabulka 4 - Střední školy výuka	48
Tabulka 5 - Střední školy vzdělávací výsledky.....	49
Tabulka 6 - Střední školy podpora žákům	50
Tabulka 7 - Gymnázia koncepce a rámec školy.....	51
Tabulka 8 - Gymnázia pedagogické vedení školy	51
Tabulka 9 - Gymnázia kvalita pedagogického sboru	52
Tabulka 10 - Gymnázia výuka	52
Tabulka 11 - Gymnázia vzdělávací výsledky žáků	53
Tabulka 12 - Gymnázia podpora žákům.....	53
Tabulka 13 - Střední školy hodnocení koncepce a rámec školy	54
Tabulka 14 - Střední školy pedagogické vedení školy	55
Tabulka 15 - Střední školy hodnocení kvalita pedagogického sboru.....	55
Tabulka 16 - Střední školy hodnocení výuky	56
Tabulka 17 - Střední školy hodnocení vzdělávací výsledky žáků	56
Tabulka 18 - Střední školy hodnocení podpory žákům při vzdělávání	57
Tabulka 19 - Gymnázia hodnocení koncepce a rámec školy.....	57
Tabulka 20 - Gymnázia hodnocení pedagogického vedení školy	57
Tabulka 21 - Gymnázia hodnocení kvality pedagogického sboru	58
Tabulka 22 - Gymnázia hodnocení výuky	58
Tabulka 23 - Gymnázia hodnocení vzdělávacích výsledků žáků	59
Tabulka 24 - Gymnázia hodnocení podpory žákům při vzdělávání.....	59